

หัวข้อวิจัย การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
ชื่อผู้วิจัย โชคชัย เดชรอด
คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ปีที่ทำการวิจัย 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) คุณลักษณะส่วนบุคคลและวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี (2) ความรู้เพื่อความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี (3) ทดสอบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นการวิจัยแบบผสม(Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562 จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง(Semi Structure) จำนวน 10 คน

ผลวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรสตามกฎหมาย คำนวณภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณระหว่างสามีภรรยา ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ต มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยเฉลี่ยระดับปานกลาง

ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยวิธีเสียภาษี ได้แก่ แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี การคำนวณภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ การเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ; ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, การวางแผนภาษี

Research topic: Personal Income Tax Planning of Taxpayers in Udonthani province
Researcher: Chokechai Dateroad
Faculty: Faculty of Management Science, Udonthani Rajabhat University
Year of research: 2563

Abstract

The purposes of this study are to study 1) personal characteristics and methods to pay the personal income tax of taxpayers in Udonthani province, 2) comprehension level of personal income tax planning of the taxpayers in Udonthani province and 3) factors affecting the comprehension level of personal income tax planning. This study is a mixed method research consisting of both quantitative and qualitative methods. For quantitative method, questionnaire is employed as a research tool. The sample group is those 400 personal income taxpayers in fiscal year 2019 in Udonthani province. Qualitative method utilizes semi structured in-depth interview with 10 interviewees.

The results reveal that the majority of the taxpayers holds bachelor's degree and is married. They calculate their tax separately between spouse and file their tax form electronically via internet. They possess intermediate level of tax planning comprehension.

The personal characteristics which are gender, education, marital status, information channel regarding tax have an effect on the level of comprehension of personal income tax at 0.05 statistical significance. Occupation has an effect on the comprehension level at 0.01 statistical significance.

Tax payment method factors which are tax form filed at year end, tax calculation method, voluntary tax deduction rights, withholding tax, and place for the tax filing have an influence on the level of comprehension of personal income tax at 0.01 statistical significance. The timing of tax filing at year end also has an impact on the comprehension level at 0.05 statistical significance.

Keywords: Personal income tax, Tax planning

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยการสนับสนุนจากบุคลากรหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณบุรินทร์ ประภาพรสุข สรรพากรพื้นที่อุดรธานี และเจ้าหน้าที่สรรพากรพื้นที่อุดรธานีทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี สำหรับการกำหนดขนาดตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ขอขอบคุณ รศ.ดร.เจริญ จันทะวงศ์ รศ.ดร.เขมณัฐ ภูกองไชย ผศ.จินตนา ดั่งแพง คุณรังสรรค์ หลวงเมือง และคุณสมเกียรติ ไพศาล ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้ตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนักศึกษาชั้นปีที่ 4 หลักสูตรบริการธุรกิจ (การเงิน) คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีทุกท่านที่เสียสละเวลาเป็นผู้ช่วยนักวิจัยและลงพื้นที่เก็บข้อมูลจนแล้วเสร็จ และขอขอบคุณผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานีทุกท่านที่สละเวลาตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

โชคชัย เดชรอด

สารบัญ

หน้า	
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
4. ขอบเขตของการวิจัย	3
5. นิยามศัพท์ในการวิจัย	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	5
2. แนวทางการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	13
3. แนวคิดความรู้ความเข้าใจ	22
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย	33
6. สมมติฐานการวิจัย	34
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	37
1. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์	37
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
3. พื้นที่ในการวิจัย	38
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
5. การวัดตัวแปร	41
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
7. การประมวลผลและการวิเคราะห์ผล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล	45
1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี	45
2. วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี	48
3. ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	53

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	56
5. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก	65
6. อภิปรายผลการวิจัย	68
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	77
1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	78
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	85
ภาคผนวก ข แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย	93
ภาคผนวก ค แบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ	98
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ภาคผนวก จ รายนามผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก และแนวทางการสัมภาษณ์	111
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความอนุเคราะห์	114
ประวัติผู้เขียน	122

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	33

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4-1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร	46
ตารางที่ 4-2 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามประเภทเงินได้พึงประเมิน	48
ตารางที่ 4-3 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	49
ตารางที่ 4-4 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามวิธีการคำนวณภาษีสิ้นปี	49
ตารางที่ 4-5 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการจัดตั้งนิติบุคคล	49
ตารางที่ 4-6 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ	50
ตารางที่ 4-7 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามจำนวนการใช้สิทธิหักลดหย่อน	51
ตารางที่ 4-8 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการเสียภาษีโดยถูกหัก ณ ที่จ่าย	51
ตารางที่ 4-9 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการเสียภาษีโดยถูกหัก ณ ที่จ่าย	52
ตารางที่ 4-10 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	52
ตารางที่ 4-11 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามระยะเวลาชำระภาษีสิ้นปี 2562	52
ตารางที่ 4-12 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	53
ตารางที่ 4-13 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายข้อคำถาม	54
ตารางที่ 4-14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	56
ตารางที่ 4-15 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามเพศกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	56
ตารางที่ 4-16 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามอายุกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	57
ตารางที่ 4-17 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการศึกษา กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	58
ตารางที่ 4-18 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามสถานภาพสมรสกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	58
ตารางที่ 4-19 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามอาชีพกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	59
ตารางที่ 4-20 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเสียภาษี จำแนกตามช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการวางแผนภาษีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	59
ตารางที่ 4-21 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามจำนวนเงินได้พึงประเมินที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้รับกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	60

ตารางที่ 4-22 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	61
ตารางที่ 4-23 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	61
ตารางที่ 4-24 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการคำนวณภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	62
ตารางที่ 4-25 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	62
ตารางที่ 4-26 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	63
ตารางที่ 4-27 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	63
ตารางที่ 4-28 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามระยะเวลายื่นแบบชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	64
ตารางที่ 4-29 สรุปตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	65

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษีอากร (Taxation) คือการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐ อันมีลักษณะเป็นการบังคับ โดยรัฐมิได้ให้ประโยชน์ตอบแทนใด ๆ โดยตรงต่อผู้เสียภาษี แต่นำไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐด้านต่าง ๆ ตามการจัดสรรงบประมาณ ภาษีอากรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง หากใช้การผลักภาระเป็นเกณฑ์ในการแบ่งภาษีอากรจะมี 2 ประเภทคือ 1) ภาษีทางตรง (Direct Tax) หมายถึง ภาษีที่รัฐที่บังคับเก็บโดยตรงจากบุคคลที่กฎหมายประสงค์ให้เป็นผู้รับภาระภาษี ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีมรดก ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีทรัพย์สิน ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และ 2) ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) หมายถึง ภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีผลักภาระไปให้บุคคลอื่นได้ ได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร การเสียภาษี แต่แต่ละประเภทต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องนั้น ๆ การเสียภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย และประหยัดภาษีได้นั้น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบ แนวปฏิบัติตามกฎหมายแล้วจึงทำการวางแผนภาษีอย่างรอบคอบเป็นขั้นตอน ก่อนนำไปสู่การปฏิบัติ การวางแผนภาษีจึงมีความสำคัญถือเป็นหนึ่งในห้าส่วนของการวางแผนการเงินส่วนบุคคล อันประกอบด้วย 1) การวางแผนการลงทุนเพื่อสร้างเงินลงทุนให้เติบโตตามเป้าหมายภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ 2) การวางแผนประกันภัย เพื่อป้องกันความเสี่ยงในชีวิตและทรัพย์สิน 3) การวางแผนเพื่อวัยเกษียณสำหรับคุณภาพชีวิตที่ดีหลังเกษียณ 4) การวางแผนภาษีอากรเพื่อจัดการภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย และใช้สิทธิประโยชน์เพื่อประหยัดภาษีสูงสุด 5) การวางแผนมรดกเพื่อส่งต่อทรัพย์สินให้ทายาทให้ตรงตามความต้องการ (สมาคมนักวางแผนการเงินไทย, 2557)

การวางแผนภาษีที่สำคัญของบุคคลคือการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อจัดการภาษีให้ถูกต้องและสามารถประหยัดภาษี ทำได้ 2 แนวทาง (ธนิดา จิตรน้อมรัตน์ ,2559) แนวทางที่หนึ่งคือการทำให้เงินได้สุทธิลดลงมี 3 วิธี (1) ทำให้เงินได้พึงประเมินที่นำมาใช้คำนวณภาษีลดลงโดยการแตกหน่วยภาษี ทำได้โดยแยกคำนวณภาษีระหว่างสามีภรรยา การจัดตั้งนิติบุคคล SME การไม่นำเงินได้จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยในปีเดียวกับปีที่มีเงินได้ (2) การเพิ่มค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษี (3) การเพิ่มค่าลดหย่อนในการคำนวณภาษี ซึ่งการเพิ่มค่าลดหย่อนทำได้โดยการเพิ่มรายจ่ายที่มีลักษณะเป็นการออมและการลงทุนในกองทุนต่าง ๆ อันเปรียบเสมือนเงินฝากระยะยาว การทำประกันชีวิตเพื่อหลักประกันชีวิตที่มั่นคงให้กับบุตรหลานในยามที่ผู้ปกครองเสียชีวิต ตลอดจนการเลี้ยงดูบุตรการอื่นเป็นการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว และบริจาคเพื่อการกุศล และประโยชน์สาธารณะตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยการเพิ่มค่าลดหย่อนต่าง ๆ นอกจากประโยชน์ในการประหยัดภาษีของบุคคลธรรมดาแต่ละรายแล้ว

ยังเป็นการส่งเสริมค่านิยมที่ดีอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในระยะยาว แนวทางที่สองคือการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า เป็นการเปิดทางเลือกให้บุคคลธรรมดาที่มีเงินได้พึงประเมินบางรายการ เลือกเสียภาษีสิ้นปีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย หรือนำมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้แล้วแต่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเห็นว่าการตัดสินใจอย่างไรทำให้ประหยัดภาษีได้มากกว่า

แต่อย่างไรก็ตามภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นบทบัญญัติกฎหมายตามประมวลรัษฎากรที่มีความซับซ้อนตลอดจนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตามภาวะเศรษฐกิจและสังคม ทำให้บุคคลธรรมดาโดยทั่วไปอาจไม่เข้าใจลึกซึ้ง และไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง หลักเกณฑ์ วิธีการตามกฎหมายกำหนดจึงขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง อันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการวางแผนภาษี จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิธีเสียภาษีตลอดจนความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานีเนื่องจากจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์ปฏิบัติการกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นจังหวัดขนาดใหญ่มีพื้นที่ 11,730 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตปกครองเป็น 20 อำเภอ ประชากรในปี 2562 จำนวน 1,586,646 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2562) ครอบคลุมทุกสาขาอาชีพ และเป็นที่ตั้งของสำนักงานสรรพากรภาค 10 รับผิดชอบภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 12 จังหวัด(กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากร , 2560)จึงมีทรัพยากรในการบริหารจัดการครบทุกภารกิจ เพื่อนำผลวิจัยให้กรมสรรพากร นำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีที่ถูกต้อง ให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้อย่างเหมาะสม และนำผลวิจัยเสนอมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ใช้เป็นแนวทางการให้บริการวิชาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอันเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลตลอดจนนำผลวิจัยสอดแทรกในเนื้อหารายวิชา กฎหมายธุรกิจและการภาษีอากร การเงินส่วนบุคคลของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลและวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

2.2 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ทราบวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
- 3.2 ทราบระดับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
- 3.3 ทราบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี
- 3.4 ผลจากการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรการอบรมสำหรับพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษี ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนภาษีอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ขอบเขตของวิจัย

ศึกษาเฉพาะผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในปีภาษี 2662 ที่มีหน่วยจัดเก็บภาษีอยู่ในจังหวัดอุดรธานี

5. นิยามศัพท์

5.1 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบ ๆ เสียภาษีตอนครึ่งปี สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระ เงินได้บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้น

5.2 หน่วยจัดเก็บภาษี หมายถึง สถานที่อยู่อาศัยของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ได้แจ้งไว้กับกรมสรรพากร

5.3 ประเภทเงินได้พึงประเมินหมายถึง เงินได้ที่ต้องนำมาเสียภาษีตามประมวลรัษฎากรแบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ 1) เงินได้จากการจ้างแรงงาน 2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ 3) ค่าแห่งกู้ดวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น 4) ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร 5) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน 6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ 7) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ 8) เงินได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากประเภทที่ 1) ถึง 7)

5.4 วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึงหมายถึงรูปแบบหรือพฤติกรรมการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปีภาษี 2562 ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานีประกอบด้วยแบบรายการที่ใช้ชำระภาษีสิ้นปี การคำนวณภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักค่าลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี และระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี

5.5 การคำนวณภาษีสิ้นปี หมายถึง การเลือกคำนวณภาษีสิ้นปีของผู้มีเงินได้ โดยมี 4 วิธี 1) แยกคำนวณระหว่างสามี-ภรรยา 2) นำเงินได้ของสามีภรรยามารวมกันแล้วคำนวณ 3) เสียภาษีฝ่ายเดียว คือ โสด/สามีหรือภรรยาไม่มีเงินได้ 4) จัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษี

5.6 การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ หมายถึงการใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีที่ไม่ใช่สิทธิลดหย่อนตามสภาพบุคคล และสิทธิหักลดหย่อนตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายบังคับ แต่เป็นสิทธิหักลดหย่อนภาษีที่แต่ละคนได้รับมากน้อยแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับภาระการใด ๆ เพื่อให้ได้สิทธิหักลดหย่อนภาษีนั้นตามความสมัครใจของตนอันมิใช่การลดหย่อนภาษีตามแนวทางกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่มีการประกาศเป็นรายปี มีจำนวน 10 รายการได้แก่ การสะสมเงินเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชนส่วนที่เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน เบี้ยประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย กองทุน RMF กองทุน LTF กองทุนเงินออมแห่งชาติ บริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะ โครงการบ้านหลังแรก

5.5 ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หมายถึง การแปลความการอธิบายความ และลงมือวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้องใน 4 วิธี 1) ทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง 2) การเพิ่มค่าใช้จ่าย 3) การเพิ่มค่าลดหย่อน 4) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. แนวทางการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
3. แนวคิดความรู้ความเข้าใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจกรมสรรพากรจัดเก็บภาษี 5 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ ภาษีอากรแต่ละประเภทมีลักษณะและวิธีการจัดเก็บที่แตกต่างกัน

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบ ๆ เสียภาษีตอนครึ่งปี สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรก เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระ เงินได้บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วน เพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้นอีกด้วย

1.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ได้แก่ผู้มีเงินได้เกิดขึ้นระหว่างปีที่ผ่านมาโดยมีสถานะ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

- 1.1.1 บุคคลธรรมดา
- 1.1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มิใช่นิติบุคคล
- 1.1.3 ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี
- 1.1.4 กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง

1.2 เงินได้พึงประเมิน

บุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะต้องมียกเงินได้พึงประเมิน ซึ่งตามมาตรา 39 แห่งมวรัชฎากรได้ให้ความหมายของเงินได้พึงประเมินไว้ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 เงินที่ได้รับจริงตามเกณฑ์เงินสด
- 1.2.2 ทรัพย์สินซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงิน
- 1.2.3 ประโยชน์ซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงิน
- 1.2.4 เงินภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้
- 1.2.5 เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

เงิน หมายถึง เงินตราไทยหรือเงินตราต่างประเทศที่ได้รับ ถ้าได้รับเป็นเงินตราต่างประเทศให้คำนวณค่าเป็นเงินตราไทย โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราตามอัตราอ้างอิงประจำวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศไว้เป็นอัตราแลกเปลี่ยน

ทรัพย์สินซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงิน หมายถึง ทรัพย์สินอาจมีรูปร่างหรือไม่มีรูปร่างก็ได้ แต่สามารถคิดคำนวณค่าเป็นตัวเงินได้ เช่น การได้รับทรัพย์สินเป็นบ้าน หรือรถยนต์ จากการชิงโชค หรือการประกวดแข่งขัน ฯลฯ

ประโยชน์ที่คำนวณได้เป็นเงิน หมายถึง สิ่งที่ได้รับมา ไม่ใช่เงิน ไม่ใช่ทรัพย์สิน แต่เป็นประโยชน์อย่างอื่นที่คิดคำนวณได้เป็นเงิน เช่น มูลค่าของการได้รับประทานอาหารที่นายจ้างจัดให้ มูลค่าจากการได้อยู่บ้านฟรีโดยไม่ต้องเสียค่าเช่าที่นายจ้างจัดให้ (กรมสรรพากรวางแนวทางปฏิบัติให้คำนวณประโยชน์เพิ่มของลูกจ้างเป็นเงินได้พึงประเมินในอัตราร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือค่าจ้างรวมทั้งเงินเพิ่มตลอดปี (ถ้ามี) โดยไม่รวมเงินโบนัสที่จ่ายเป็นรายปี)

เงินภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นจ่ายแทนให้ หมายถึง เงินที่นายจ้างหรือผู้อื่นจ่ายเป็นค่าภาษีอากรแทนผู้มีเงินได้ สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะออกแทนให้ในทอดใด และออกแทนให้ ในปีภาษีใดก็ตาม ให้ถือว่าเงินค่าภาษีอากรดังกล่าวเป็นเงินได้ประเภทเดียวกับเงินที่มีการออกค่าภาษีแทนให้ และเป็นเงินได้ในปีภาษีเดียวกับเงินค่าภาษีอากรที่ออกแทน

เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด เครดิตภาษีเงินปันผลเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาการเก็บภาษีซ้ำซ้อน เนื่องจากเงินปันผลซึ่งเป็นฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เคยเป็นส่วนหนึ่งของกำไรสุทธิ ซึ่งได้เป็นฐานในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลไปแล้วครั้งหนึ่งตามประมวลรัษฎากรมาตรา 47 ทวิ เงินปันผล หรือส่วนแบ่งผลกำไรที่ได้รับจากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายได้รับเครดิตในการคำนวณภาษี โดยให้นำอัตราภาษีเงินได้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นต้องเสียหารด้วยผลต่างของหนึ่งร้อยลบด้วยอัตราภาษีเงินได้ดังกล่าว ได้ผลลัพธ์เท่าใด

ให้คุณด้วยจำนวนเงินปันผลหรือเงินของส่วนแบ่งกำไรที่ได้รับ ผลลัพธ์ที่ได้รับเป็นเครดิตในการคำนวณภาษี เครดิตภาษีที่คำนวณได้ให้นำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามเกณฑ์ในมาตรา 48 เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใดให้นำเครดิตภาษีที่คำนวณได้ดังกล่าว หักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ายังขาดเหลือเท่าใดให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีสำหรับเงินที่ขาด หรือมีสิทธิได้รับเงินจำนวนที่เหลือนั้นคืน

สำหรับผู้ได้รับเงินปันผลจากกองทุนรวม ผู้มีเงินได้ดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับเครดิตในการคำนวณภาษีเนื่องจากกองทุนรวมไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด

1.3 ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

เนื่องจากผู้มีเงินได้ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีความยากง่ายหรือต้นทุนที่แตกต่างกัน เพื่อความเป็นธรรม กฎหมายจึงได้แบ่งลักษณะเงินได้พึงประเมินออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อกำหนด วิธีคำนวณภาษีให้เกิดความเป็นธรรมมากที่สุด ดังนี้

เงินได้ประเภทที่ 1 ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็น เงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากนายจ้าง เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้าน ซึ่งนายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ เงินทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เช่น มูลค่าของการได้รับประทานอาหาร ฯลฯ

เงินได้ประเภทที่ 2 ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็น ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับเนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว

เงินได้ประเภทที่ 3 ได้แก่ ค่าแห่งกู้ดวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น สิทธิหรือค่าพิพาทของศาล

เงินได้ประเภทที่ 4 ได้แก่ ดอกเบี้ย เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร เงินลดทุน เงินเพิ่มทุน ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้นจำแนกดังนี้

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตั๋วเงินคลัง ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ไม่ว่าจะ มีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอน กับราคาจำหน่ายหน้าตั๋วเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น เป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่

ถอน รวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

(ข) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไรหรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายไทยจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(ค) เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

(ง) เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เฉพาะส่วนที่จ่ายไม่เกินกว่ากำไรและเงินที่กั้นไว้รวมกัน

(จ) เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มาหรือรับช่วงกันไว้รวมกัน

(ฉ) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้ากัน หรือรับช่วงกัน หรือเลิกกันซึ่งตราค่าเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

(ช) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วน หรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้เฉพาะซึ่งตราค่าเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

เงินได้ประเภทที่ 4 ในหลาย ๆ กรณี กฎหมายให้สิทธิที่จะเลือกเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่าย แทนการนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นตามหลักทั่วไป ซึ่งจะทำให้ผู้มีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีตามบัญชีอัตราภาษี ในอัตราที่สูงกว่าอัตราภาษี หัก ณ ที่จ่ายสามารถประหยัดภาษีได้

เงินได้ประเภทที่ 5 เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อนซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นโดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

เงินได้ประเภทที่ 6 ได้แก่เงินได้วิชาชีพอิสระ คือวิชากฎหมาย กาประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรืออาชีพอื่นซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

เงินได้ประเภทที่ 7 ได้แก่เงินได้จากการรับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

เงินได้ประเภทที่ 8 ได้แก่เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขายอสังหาริมทรัพย์ หรือการอื่นนอกจากระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7 แล้ว

1.4 วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.4.1 ผู้มีเงินได้

โดยทั่วไปผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตน ตลอดปีภาษี (ไม่รวมเงินได้ที่กฎหมายยกเว้นภาษี หรือที่ไม่ต้องเสียภาษี) ไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี เพื่อยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดจากปีที่มีเงินได้ การคำนวณภาษีให้ทำเป็น 3 ขั้นคือ

ขั้นที่หนึ่ง คำนวณหาจำนวนภาษีตาม วิธีที่ 1 (อัตราก้าวหน้า) เสียก่อน

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1	
เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxx (1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxx (2)
(1)-(2) เหลือเงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	xxx (3)
หัก ค่าลดหย่อนต่าง ๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค) ตามที่กฎหมายกำหนด	xxx (4)
(3)-(4) เหลือเงินได้หลังหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ	xxx (5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	xxx (6)
(5)-(6) เหลือเงินได้สุทธิ	xxx (7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxx (8)

ขั้นที่สอง ให้พิจารณาว่าจะต้องคำนวณภาษีตาม วิธีที่ 2 (อัตราคงที่) หรือไม่มีถ้าเงื่อนไขที่จะต้องคำนวณภาษีตาม วิธีที่ 2 จึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่ง xxx (9)

กรณีที่จะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีเงินได้พึงประเมินทุกประเภทในปีภาษี แต่ไม่รวม เงินได้พึงประเมินตามประเภทที่ 1 มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไป การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 นี้ ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน (9) หรือเงินได้พึงประเมินทุกประเภทลบเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 คูณด้วย 0.005 เป็นการคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 xxx (10)

ขั้นที่สามสรุป จำนวนภาษีที่ต้องเสีย

กำหนดให้ (10) คือ จำนวนภาษีคำนวณได้ตามวิธีที่ 2	
การคำนวณภาษีสิ้นปี	
จำนวนภาษีเงินได้สิ้นปีที่ต้องเสีย เทียบ (8) และ (10) จำนวนที่สูงกว่า	xxx (11)
หัก ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายแล้ว	xx
ภาษีเงินได้ครึ่งปีที่ชำระไว้แล้ว	xx
ภาษีเงินได้ชำระล่วงหน้า	xx
เครดิตภาษีเงินปันผล	xxxxx (12)
(11-12) เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องเสีย (หรือที่เสียไว้เกินขอคืนได้)	xxx (13)

สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2552 เป็นต้นไป หากคำนวณตามวิธีที่ 2 แล้วมีภาษีเงินได้ที่ต้องเสียจำนวนทั้งสิ้นไม่เกิน 5,000 บาท ผู้มีเงินได้ ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ตามวิธีที่ 2 (10) แต่ยังคงมีหน้าที่เสียภาษีตามจำนวนที่คำนวณได้ตามวิธีที่ 1(8) โดยนำมาสรุปจำนวนภาษีที่ต้องเสียขั้นที่สาม

1.4.2 หักค่าใช้จ่ายส่วนตัว

นำรายได้ตลอดทั้งปีมาหักค่าใช้จ่าย แยกตามประเภทของรายได้ เงินได้บางประเภท หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาจ่ายในอัตราร้อยละของเงินได้พึงประเมิน เงินได้บางประเภทผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายได้ 2 วิธี คือ อาจเลือกหักเป็นการเหมาจ่าย หรือหักตามความจำเป็นและสมควร โดยมีหลักฐานค่าใช้จ่ายประกอบก็ได้

1.4.3 หักค่าลดหย่อน

ก่อนที่จะนำไปคำนวณภาษี ผู้เสียภาษีควรทราบข้อมูลของค่าลดหย่อนต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการคำนวณภาษีด้วย โดยสามารถตรวจสอบค่าลดหย่อนภาษีในแต่ละปีว่ามีอะไรบ้างนอกจากนั้นยังมีกรณียกเว้นเงินได้เพิ่มเติมอีกหลายรายการ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีนั้นในทางปฏิบัติจะมี 3 วิธี คือ 1) ไม่ต้องนำมาคำนวณภาษี เช่น ผู้พิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ ได้รับยกเว้นเงินได้ จำนวน 190,000 บาท ผู้สูงอายุ มีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษี ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาท ในปีภาษีนั้น ฯลฯ 2) นำมาหักออกจากเงินได้พึงประเมิน เช่น เงินที่จ่ายเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ฯลฯ 3) จัดมาอยู่ในกลุ่มเดียวกับค่าลดหย่อน เช่น การซื้อหน่วยลงทุน ในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ฯลฯ ดังนั้นจึงต้องศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมในเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง

1.4.4 อัตราภาษี

ปัจจุบันใช้วิธีเสียภาษีแบบขั้นบันไดหรืออัตราก้าวหน้าซึ่งอัตราภาษีในปี 2562 เป็นดังนี้

เงินได้สุทธิต่อปี 0-150,000 บาท ได้รับการยกเว้น

เงินได้สุทธิต่อปี 150,001-500,000 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 5
เงินได้สุทธิต่อปี 300,001-500,000 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 10
เงินได้สุทธิต่อปี 500,001-750,000 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 15
เงินได้สุทธิต่อปี 750,001-1,000,000 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 20
เงินได้สุทธิต่อปี 1,000,000-2,000,000 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 25
เงินได้สุทธิต่อปี 2,000,001-5,000,000 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 30
เงินได้สุทธิต่อปี 5,000,001 บาท	อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ร้อยละ 35

1.4.5 วิธียื่นแบบรายการเสียภาษี

แบบยื่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มี 2 แบบ คือแบบ ภ.ง.ด.90 และ ภ.ง.ด.91 กล่าวคือคนที่มีเงินเดือน โบนัส ค่าครองชีพอื่น (หรือเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1) เพียงรายการเดียว ยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 ส่วนคนที่มีเงินได้พึงประเมินอื่น ๆ หรือมีทั้งเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และเงินได้พึงประเมินประเภทอื่น ๆ ให้ยื่นแบบ ภ.ง.ด.90

1.4.6 เอกสารประกอบการยื่น

ก่อนยื่นภาษีควรตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ให้ครบ เพราะจะทำให้มีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ในกรณีที่สรรพากรต้องการตรวจสอบเอกสาร จะได้จัดส่งได้รวดเร็วโดยอาจมีเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ดังนี้

(1) หนังสือรับรองเงินเดือนและการหักภาษี (50 ทวิ) ซึ่งได้รับจากนายจ้าง โดยหนังสือรับรองจะระบุผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย จำนวนเงินได้ทั้งปี (รวมเงินเดือน โบนัสและเงินพิเศษต่าง ๆ) ภาษีที่หักและนำส่งไว้รวมถึงเงินที่จ่ายเข้า กบข./กสจ./ กองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน กองทุนประกันสังคม และกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

(2) ทะเบียนสมรส กรณีกรมสรรพากรเรียกตรวจ หากใช้สิทธิลดหย่อนภาษีคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ หรือมีเงินได้แต่เลือกมารวมคำนวณภาษี

(3) เอกสารรับรองบุตร หรือสูติบัตรของบุตร กรณีมีสรรพากรเรียกตรวจ โดยสามารถหักลดหย่อนบุตรได้คนละ 30,000 บาท บุตรคนที่สองเป็นต้นไปที่เกิดในปี 2561 เป็นต้นไปคนละ 60,000 บาท ไม่จำกัดจำนวน แต่หากเป็นบุตรบุญธรรมจะหักลดหย่อนได้รวมกันไม่เกิน 3 คนหากมีทั้งบุตรชอบด้วยกฎหมายและบุตรบุญธรรมให้นำบุตรชอบด้วยกฎหมายหักก่อน แล้วนำบุตรบุญธรรมมาหักเมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 3 คน หากมีบุตรชอบด้วยกฎหมายอยู่แล้วตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จะนำบุตรบุญธรรมหักอีกไม่ได้

(4) หนังสือรับรองการหักลดหย่อนค่าเลี้ยงดูบิดา-มารดา สามารถใช้สิทธิลดหย่อนบิดา-มารดา ของตัวเองได้ คนละ 30,000 บาท รวมทั้งบิดา-มารดาของคู่สมรสอีกคนละ 3,000 บาท โดยบิดา-มารดาต้องมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และผู้มีเงินได้เป็นผู้เลี้ยงดูบิดา-มารดา ทั้งนี้บิดา-มารดาต้องมีเงินได้ในปีภาษีไม่เกิน 30,000 บาท

(5) เอกสารชำระค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดา-มารดา ลดหย่อนสูงสุดตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท โดยบิดา-มารดาต้องมีเงินได้ในปีภาษีไม่เกิน 30,000 บาท

(6) เอกสารชำระค่าเบี้ยประกันสุขภาพ ลดหย่อนได้สูงสุดตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท เมื่อรวมกับเบี้ยประกันชีวิต ต้องไม่เกิน 100,000 บาท

(7) หนังสือรับรองการชำระค่าเบี้ยประกันชีวิต สามารถนำมาหักลดหย่อนได้ตามจริง สูงสุดไม่เกิน 100,000 บาท ส่วนประกันชีวิตแบบบำนาญ สามารถลดหย่อนได้ตามจริง สูงสุดไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกิน 200,000 บาท ทั้งนี้ เมื่อรวมค่าเบี้ยประกันแบบบำนาญกับเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพแล้ว ต้องไม่เกิน 500,000 บาท ในแต่ละปีภาษี

(8) หนังสือรับรองการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูคนพิการ หรือคนทุพพลภาพ ลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาท โดยมีเงื่อนไขดังนี้

ก. คนพิการ จะต้องมิบัตรประจำตัวคนพิการ และระบุชื่อผู้มีเงินได้เป็นผู้ดูแลในบัตรประจำตัวคนพิการ โดยคนพิการต้องมีเงินได้ในปีภาษีไม่เกิน 60,000 บาท

ข. คนทุพพลภาพ จะต้องเป็นผู้ทุพพลภาพมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน มีใบรับรองแพทย์ที่ออกในปีภาษีที่ขอใช้สิทธิหักลดหย่อน และมีหนังสือรับรองการเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูคนทุพพลภาพ

(9) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย สามารถหักลดหย่อนได้ตามจริง สูงสุดไม่เกิน 100,000 บาท

(10) เอกสารรับรองการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) สามารถใช้สิทธิได้สูงสุดไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้และเมื่อรวมกับเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการหรือเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนแล้วต้องไม่เกิน 500,000 บาท ในแต่ละปีภาษี

(11) เอกสารรับรองการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) สามารถใช้สิทธิได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้และไม่เกิน 500,000 บาท ภายในปี 2562

(12) หลักฐานการเป็นสมาชิกและจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนการออมแห่งชาติ

(13) ใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป หรือใบเสร็จรับเงินที่แสดงค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามนโยบายรัฐบาล ในแต่ละปี

(14) ใบเสร็จรับเงินบริจาคสามารถหักลดหย่อนได้ตามจริงสูงสุดไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังจากหักลดหย่อนรายการอื่น ๆ แล้วแต่หากเป็นเงินสนับสนุนการศึกษาการช่วยเหลือสังคม โรงพยาบาลและเงินรับบริจาคให้กองทุนยุติธรรมสามารถหักลดหย่อนได้เป็น 2 เท่าของเงินบริจาค

(15) ค่าใช้จ่ายฝากครรภ์และค่าคลอดบุตร นำมาหักลดหย่อนภาษีได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง สูงสุด 60,000 บาท สำหรับการตั้งครรภ์ในแต่ละครั้ง สามารถใช้สิทธิลดหย่อนภาษีกับค่าใช้จ่ายที่เกิดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป

(16) เอกสารเครดิตภาษีเงินปันผล สำหรับคนที่ลงทุนในหุ้นควรสมัครสมาชิกที่เว็บไซต์ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดาวน์โหลดเอกสารไปใช้ยื่นสรรพากรโดยไม่ต้องคำนวณให้ยุ่งยาก

(17) หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายกรณีที่มีการลงทุนเพิ่ม การจ่ายเงินปันผลที่ได้รับนั้น จะถูกหักภาษี 10% แต่ผู้ลงทุนสามารถเลือกได้ว่าจะให้หักภาษี ณ ที่จ่ายไปเลย หรือนำเงินปันผลมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปี

กรณีที่ผู้ที่มีเงินได้เลือกให้เงินปันผลนั้นไม่เสียภาษีตามที่หักหักภาษี ณ ที่จ่าย 10% จะต้องนำเงินปันผลที่ได้มารวมกับเงินได้อื่น เพื่อยื่นคำนวณภาษีประจำปีด้วย ดังนั้นต้องเก็บเอกสารการหักภาษี ณ ที่จ่ายเพื่อยื่นแสดงหลักฐานต่อกรมสรรพากร

(18) หนังสือหรือเอกสารรับรองเงินได้อื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือน ทั้งนี้หากผู้ที่เคยยื่นภาษีเป็นประจำทุกปีแล้ว ย่อมเคยยื่นเอกสาร อาทิ ทะเบียนสมรส สูติบัตรของบุตร หนังสือรับรองการหักลดหย่อนค่าเลี้ยงดูบิดา-มารดา เป็นต้น แล้วในปีก่อนๆทางกรมสรรพากร อาจไม่เรียกตรวจเอกสารอีก แต่เตรียมพร้อมไว้ก่อนก็ดีจะได้ไม่ล่าช้าหากถูกเรียกตรวจ

1.4.7 ระยะเวลาและสถานที่ในการยื่นภาษี

สามารถยื่นแบบเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปี 2562 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-31 สิงหาคม 2563 ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่หรือยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์กรมสรรพากร www.rd.go.th

2. แนวทางการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Tax Planning) หมายถึงการกำหนดแนวทางในการเสียภาษีเงินได้บุคคลได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย และสามารถประหยัดภาษีได้สูงสุดโดยไม่มีการทุจริตหรือหลีกเลี่ยงภาษีอากร ซึ่งต้องอาศัยช่องทางตามที่กฎหมายภาษีอากรบัญญัติให้ทำได้เรียกว่า การวางแผนภาษีอากร ซึ่งจะแตกต่างกับการหนีภาษี (Tax Evasion) อันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย และต้องได้รับโทษ ผู้ที่วางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องศึกษาหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในประมวลรัษฎากร ตลอดจนประกาศคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งสามารถดูได้จากเว็บไซต์ของกรมสรรพากร

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าอันเป็นวิธีปฏิบัติกับเป็นการทั่วไป หมายถึงการนำเงินได้พึงประเมิน - ค่าใช้จ่าย-ลดหย่อน = เงินได้สุทธิ (จำนวนเงินภาษี = เงินได้สุทธิ x อัตราก้าวหน้า)

ดังนั้นแนวทางการทำให้เงินได้สุทธิลดลงเพื่อจะได้ชำระภาษีน้อยลง จึงทำได้ 3 แนวทาง
1) การทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษีลดลง 2) การเพิ่มค่าใช้จ่าย 3) การเพิ่มค่า

ลดหย่อนนอกจากนั้นประมวลรัษฎากรยังได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้พึงประเมินบางรายการเลือกวิธีการในการเสียภาษีได้ ดังนั้นจึงใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อประหยัดภาษีได้อีกประการคือ

4) การเลือกเสียภาษีเป็นอัตราที่ต่ำกว่า

2.1 การทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษีลดลง

การทำให้เงินได้พึงประเมินที่เสียภาษีลดลงมีหลายวิธีดังนี้

2.1.1 การแยกคำนวณภาษีระหว่างสามีกับภรรยา

บุคคลธรรมดาที่มีคู่สมรสและต่างฝ่ายต่างมีเงินได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษี สามารถคำนวณภาษีโดยนำเงินได้ของสามีภรรยามารวมรวมกัน หรือต่างฝ่ายต่างแยกคำนวณต่างหากก็ได้ โดยปกติแล้วการนำรายได้ทั้ง 2 ฝ่ายมารวมคำนวณภาษีจะทำให้เงินได้พึงประเมินรวมกันมีจำนวนมาก เมื่อหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อนแล้วเงินได้สุทธิย่อมสูง ทำให้ต้องเสียภาษีในอัตราที่สูงเพราะเป็นอัตราก้าวหน้า ภาษีที่ต้องชำระจึงสูงตามไปด้วย การแยกคำนวณจึงทำให้เสียภาษีน้อยกว่า

2.1.2 การแยกหน่วยภาษี

การแยกหน่วยภาษี คือ การทำให้เงินได้พึงประเมินที่ได้รับมาทั้งสิ้น มีหน่วยภาษีหลาย ๆ หน่วยโดยการจัดตั้งเป็น บริษัท หรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลทำให้เงินได้กระจายไปตามหน่วยภาษีต่าง ๆ แต่ละหน่วยภาษีจึงเสียภาษีในอัตราลดลง

2.1.3 การไม่นำเงินได้จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยในปีเดียวกับปีที่มีเงินได้ทำให้เงินได้พึงประเมินที่ได้รับจากต่างประเทศต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย เนื่องจากกฎหมายไทยกำหนดว่าเงินได้ที่ได้รับจากต่างประเทศจะเสียภาษีให้กับประเทศไทยต้องเข้าองค์ประกอบ 2 ประการ 1) ต้องนำเงินได้เข้ามาในประเทศไทยในปีเดียวกับปีที่มีเงินได้ 2) บุคคลนั้นต้องอยู่ในประเทศไทยในปีนั้น 180 วันขึ้นไป

2.2 การเพิ่มค่าใช้จ่าย

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรมีทั้งหมด 8 ประเภท เงินได้พึงประเมินที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมากคือ เงินได้ตามมาตรา 40(2) ได้แก่เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ มาตรา 40(6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ มาตรา 40(7) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ และเงินได้ตามมาตรา 40(8) เป็นรายได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ต่าง ๆ ซึ่งหักค่าใช้จ่ายได้แตกต่างกัน เงินได้ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันดังกล่าวนี้ มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาท ต่อปี ถือว่าเป็นการหักค่าใช้จ่ายได้น้อยที่สุด ดังนั้นหากผู้มีเงินได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระควรทำสัญญารับทำงานโดยเป็นผู้ทำงานเอง รายได้จากการทำงานเป็นไปตามจำนวนผู้มาใช้บริการและความยากง่ายของงาน จะประเมินเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6) ซึ่งสามารถหัก

ค่าใช้จ่ายได้มากกว่า แต่ถ้าหากผู้มีเงินได้ มิใช่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระจะต้องพิจารณารูปแบบของ สัญญาต่าง ๆ ด้วยเพื่อให้สิทธิหักค่าใช้จ่ายดังนี้

2.2.1 สัญญาซื้อขายกับสัญญาจ้างทำของ

(1) สัญญาซื้อขายประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ มาตรา 453 บัญญัติว่า “อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย”

สาระสำคัญของสัญญาซื้อขาย คือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ซื้อขายจะโอนไปยังผู้ซื้อ และผู้ซื้อ มีหน้าต้องชำระราคาสำหรับแบบสัญญาซื้อขายเป็นไปตามประเภทของทรัพย์สินนั้น ๆ เงินได้ตาม สัญญาซื้อขายเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 4(8) แยกเป็น 2 รายการ ได้แก่

ก. สัญญาซื้อขายที่ผู้ขายมิได้ผลิตเอง (ซื้อมาขายไป) เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 11) รายการที่ 25) หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 60 หรือหักตามความเป็นจริงและสมควร

ข. สัญญาซื้อขายที่ผลิตเองเพื่อขาย เป็นเงินได้ที่ประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวล รัษฎากรหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรเท่านั้น ตามพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 11) มาตรา 8 ทวิ

(2) สัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 587 บัญญัติว่า “อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจน สำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ ทำนั้น” ลักษณะสำคัญของสัญญาจ้างทำของคือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ว่าจ้างกับผู้รับจ้าง ที่ตกลง ทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จการจ่ายค่าจ้างขึ้นกับผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ สัญญาจ้างทำของ กฎหมายไม่ได้กำหนดรูปแบบไว้เพียงตกลงกันด้วยวาจาก็มีผลสมบูรณ์ แต่ในทางปฏิบัติควรทำเป็น หนังสือสัญญาเพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ สัญญาจ้างทำของแยกเป็นเงินได้พึงประเมินตาม ประมวลรัษฎากรดังนี้

ก. สัญญาจ้างทำของที่อาศัยแรงงานในการรับจ้างเป็นสำคัญ เป็นเงินได้ที่พึงประเมินตามมาตรา 40(2) ประมวลรัษฎากรหักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี

ข. สัญญารับจ้างทำของที่ผู้รับจ้างใช้ทั้งแรงงานและของในการรับจ้างงานจนสำเร็จ เป็นเงิน ได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) แห่งประมวลรัษฎากรหักค่าใช้จ่ายร้อยละ 60 หรือเลือกหักค่าใช้จ่าย ตามความจำเป็นและสมควร

ค. สัญญารับจ้างทำของผู้รับจ้างทำเป็นธุรกิจแสวงหากำไรและมีค่าใช้จ่ายมากเป็นพิเศษ เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากรหักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร

2.2.2 สัญญาเช่าพื้นที่กับสัญญาให้บริการพื้นที่

(1) สัญญาเช่าพื้นที่สัญญาเช่าพื้นที่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 537 บัญญัติไว้ว่า " อันว่าเช่าทรัพย์สินนั้นคือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่าผู้ให้เช่าตกลงให้บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่ง ชั่วระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น"

สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ไม่เกิน 3 ปี ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้รับผิดชอบ จึงฟ้องร้องบังคับคดีได้ หากเช่าอสังหาริมทรัพย์เกิน 3 ปีต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อเจ้าหน้าที่ จึงฟ้องร้องบังคับคดีได้ สัญญาเช่าทรัพย์สินไม่ให้นำสัญญาเกินกำหนดกว่า 30 ปี ถ้าทำสัญญาเกินกำหนดกว่า 30 ปี ให้ลดเวลาลงมาเป็น 30 ปี ผู้ให้เช่ามีหน้าที่ต้องส่งมอบทรัพย์สินที่ให้เช่าซึ่งอยู่ในสภาพอัน ซ่อมแซมแล้วและพร้อมใช้ประโยชน์ ผู้เช่ามีหน้าที่ชำระค่าเช่าและดูแลทรัพย์สินที่เช่าเสมือนวิญญูชน ดูแลทรัพย์สินของตนเอง และทำการซ่อมเล็กน้อยในระหว่างสัญญาเช่าด้วย เงินได้จากสัญญาเช่า ทรัพย์สินต่าง ๆ รวมทั้งสัญญาเช่าพื้นที่เป็นเงินได้พึงประเมิน มาตรา 40(5) แห่งประมวลรัษฎากร หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 30 หรือหักตามความเป็นจริงและสมควร

(2) สัญญาให้บริการใช้พื้นที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ไม่ได้กำหนดลักษณะรูปแบบ หรือหลักเกณฑ์ไว้โดยเฉพาะ แต่ตามประมวลรัษฎากรกำหนดให้เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร "เงินได้จากการให้บริการอื่น ๆ" และนิยามคำว่าให้บริการ หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่าซึ่งมิใช่การขายสินค้า (คำสั่ง ทป. 4/2548 ข้อ 12/1) สัญญาให้บริการใช้พื้นที่หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควรเพียงอย่างเดียว

สัญญาเช่าพื้นที่ที่มีการส่งมอบการครอบครองพื้นที่ให้แก่ผู้เช่าโดยเด็ดขาด เช่น แบ่งเป็นห้องให้เช่า มีการกำหนดเลขที่ห้องและพื้นที่ชัดเจน (หนังสือ กค.0702/8593 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2553) ส่วนสัญญาให้บริการใช้พื้นที่เป็นการให้ใช้พื้นที่ชั่วคราวอันจำกัด ไม่มีการส่งมอบการครอบครองพื้นที่ให้แก่ผู้เช่าพื้นที่ เช่น แบ่งพื้นที่เป็นส่วน ๆ (Zone) แต่ละส่วนมีการจัดแบ่งพื้นที่ย่อยโดยมีผนัง กั้นห้องสำเร็จรูป (Partition) กั้นเป็นสัดส่วนไม่มีประตูเปิด-ปิด ผู้เช่าจะต้องประกอบกิจการตามวัน และเวลาเปิด-ปิดทำการของบริษัท โดยบริษัทยังคงเป็นผู้ดูแลอาคาร ตลอดจนอำนวยความสะดวกให้กับผู้เช่า และไม่มีการส่งมอบการครอบครองพื้นที่ให้แก่ผู้เช่าอย่างเด็ดขาด เข้าลักษณะเป็นการให้บริการตามมาตรา 77/1 (10) แห่งประมวลรัษฎากร (หนังสือ กค.0706/866 ลงวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2546)

2.2.3 สัญญาจ้างออกแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์กับสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

(1) สัญญาจ้างออกแบบโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นสัญญาจ้างทำของตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 587 เนื่องจากการรับทำงานให้เกิดผลสำเร็จของงานลักษณะของการได้ค่าจ้างเกิดจากการใช้แรงงานเป็นสำคัญ จึงเป็นรายได้ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากรหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

(2) สัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิในคอมพิวเตอร์ โดยลิขสิทธิ์ยังคงเป็นของเจ้าของเดิม ค่าตอบแทนที่เจ้าของสิทธิได้รับถือเป็นสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ (LicenSing Agreement) เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร หักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาท หรือหักตามความจำเป็นและสมควร

สัญญาทางธุรกิจที่กล่าวมาแต่ละประเภทหักค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน ดังนั้นการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงต้องเริ่มต้นจากการทำสัญญาทางธุรกิจเพื่อให้ได้สิทธิในการหักค่าใช้จ่ายที่มากกว่าในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อนึ่ง มีเงินได้หลายรายการที่สามารถเลือกหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาจ่ายหรือหักตามความจำเป็นและสมควรก็ได้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจึงควรคิดคำนวณตลอดจนตรวจสอบเอกสารต่าง ๆ ให้ครบถ้วนเพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการหักค่าใช้จ่ายตามวิธีที่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่า อันทำให้เงินได้สุทธิเหลือน้อยและเสียภาษีน้อยนั่นเอง

2.3 การเพิ่มค่าลดหย่อน

การใช้สิทธิหักลดหย่อน ตามที่กฎหมายกำหนดย่อมทำให้เงินได้สุทธิลดลง และเสียภาษีน้อยลงได้บุคคลธรรมดาตลอดด้วย สิทธิลดหย่อน ที่เพิ่มขึ้นหลายรายการเสมือนเงินฝากระยะยาว สำหรับการวางแผนทางการเงินที่สำคัญได้แก่ การสะสมเงินในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การสะสมเงินในกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ การลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) การซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมลงทุนระยะยาว (LTF) ตลอดจน การทำประกันชีวิต เพื่อหลักประกันชีวิตที่มั่นคงให้กับ บุตรหลาน ในยามที่ผู้มีเงินได้จากไปโดยไม่มีวันกลับ ล้วนแล้วแต่เป็นหลักประกันสุขภาพทางการเงินที่ดีทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังใช้สิทธิในการลดหย่อนภาษี ทำให้เสียภาษีน้อยลงด้วย การใช้สิทธิหักลดหย่อนอาจจำแนกหมวดหมู่ได้หลายประเภทแล้วแต่ว่าจะใช้เกณฑ์ใดในการจำแนก แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้สิทธิหักลดหย่อนเป็น กลุ่ม ได้แก่ 1) การใช้สิทธิหักลดหย่อนตามสภาพของบุคคล และสิทธิหักลดหย่อนตามเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายบังคับ ได้แก่ การหักลดหย่อนตัวเอง คู่สมรส บุตร อุปการะบิดามารดา อุปการะบุคคลพิการ ค่าฝากครรภ์และคลอดบุตร ล้วนแล้วแต่เกิดจากสภาพของบุคคลนั้น ๆ ที่จะใช้สิทธิลดหย่อนเหล่านี้ได้มากน้อยอย่างไร ส่วนการหักลดหย่อนเงินที่จ่ายให้กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เป็นการจ่ายตามกฎหมายบังคับ ให้ผู้มีเงินได้

ทุกคนต้องจ่ายสะสมจำนวนขั้นต่ำตามอาชีพของบุคคลเป็นการแน่นอนอยู่แล้ว ฉะนั้นการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามรายการในกลุ่มแรกจึงไม่ใช่ทางเลือกในวิธีการเสียภาษี 2) การใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ หมายถึงการการใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีในรายการต่าง ๆ ที่มีหน้าที่เสียภาษีจะใช้สิทธินั้นหรือไม่ก็ได้ แล้วแต่การตัดสินใจของเขาเอง การใช้สิทธิหักลดหย่อนในกลุ่มนี้ถือเป็นทางเลือกในวิธีการเสียภาษี ได้แก่ 1) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน 2) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการเกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน 3) กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนเกินร้อยละ 3 ของเดือน 4) เบี้ยประกันชีวิต 5) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย 6) กองทุน RMF 7) กองทุน LT 8) กองทุนเงินออมแห่งชาติ 9) บริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะต่าง ๆ 10) โครงการบ้านหลังแรก

2.4 เสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า

การเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าทำได้โดยการที่กฎหมายกำหนดให้เงินได้หลายรายการเลือกเสียภาษี ตามที่ถูกหัก ไว้ ณ ที่จ่าย เป็นภาษีสุดท้าย (Final Tax) โดยไม่ต้องนำมารวม คำนวณภาษีตอนสิ้นปี หากอัตรากำหนดไว้ ณ ที่จ่าย เสียภาษีน้อยกว่าการนำมารวมคำนวณภาษีตอนสิ้นปีก็เลือกเสียภาษีตามที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่าย ในทางตรงข้ามหากนำเงินได้นั้นมาคำนวณภาษีแล้วทำให้เสียภาษีน้อยกว่าที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายก็เลือกนำมารวมคำนวณตอนสิ้นปี

2.5 เงินได้พึงประเมินที่สามารถแยกเสียภาษีต่างหากจากเงินได้อื่น

เงินได้บางประเภทหากผู้มีเงินได้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามหลักเกณฑ์ในเรื่องการหักภาษีที่จ่ายแล้วก็สามารถเลือกเสียภาษีเงินได้ ตามจำนวนที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายโดยไม่ต้องนำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี แต่ถ้าผู้มีเงินได้เห็นว่าการนำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีจะทำให้เสียภาษีน้อยกว่าหรือได้รับเงินภาษีคืนก็สามารถดำเนินการได้ ถือเป็นสิทธิ์ของผู้มีเงินได้จะเลือกปฏิบัติ เงินได้ดังกล่าวที่สำคัญ มีดังนี้

2.5.1 ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงิน กู้ยืม ที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

2.5.2 ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก

2.5.3 ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหน้าที่บริษัทห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้เฉพาะที่ตราความเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

เงินได้ตาม 2.5.1, 2.5.2 และ 2.5.3 ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ ซึ่งเป็นอัตรາเดียวกัน กับภาษีหัก ณ ที่จ่าย โดยไม่นำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติก็ได้

2.5.4 เงินได้ ตามมาตรา 40(4)(ข) ที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับ ให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ถ้าผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ ซึ่งเป็นอัตราเดียวกับภาษีหัก ณ ที่จ่ายโดยไม่นำไปรวมคำนวณภาษีตามปกติได้

2.5.5 เงินได้ตามมาตรา 40(8) ที่ได้รับจากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยเสนาหา หรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไรและได้ถูกคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายไว้แล้ว

2.5.6 เงินได้พึงประเมิน จากการขายอสังหาริมทรัพย์ภายใน 5 ปี นับตั้งแต่วันได้มาตาม มาตรา 4(6) พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541 ถ้าได้ ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและเสียภาษีธุรกิจเฉพาะไว้แล้ว ให้ได้รับบรรเทาภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวโดยการยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ แต่ต้องแสดงรายละเอียดการเสียภาษีธุรกิจเฉพาะตามแบบและภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้เฉพาะกรณี ที่ผู้มีเงินได้ดังกล่าวไม่ขอรับเงินภาษี ที่ถูกหักไว้คืน หรือไม่ขอเครดิตภาษีที่ถูกหักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 276) พ.ศ. 2544)

2.5.7 เงินส่วนแบ่งของกำไร จากกองทุนรวม ตามที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ที่ผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทยได้รับและยอมให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินดังกล่าวมารวมคำนวณภาษีเงินได้ (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 262) พ.ศ. 2536)

2.5.8 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานซึ่งได้คำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงานและได้จ่ายตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ผู้มีเงินได้อาจไม่นำเงินได้ไปรวมคำนวณภาษีตามปกติ อาจแยกคำนวณโดยใช้วิธีเดียวกันกับการคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย แต่ต้องแสดงรายการในใบแนบพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการด้วย

2.5.9 ให้คนต่างด้าวซึ่งถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้แล้วในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน เมื่อถึงกำหนดยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมิน ได้รับการยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้พึงประเมินนั้นมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่คนต่างด้าวไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนหรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ในกรณีที่คนต่างด้าวมีเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40(4) และ (8) แห่งประมวล รัชฎากร ซึ่งถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 แห่งประมวลรัชฎากรไว้แล้วและมีสิทธิ์เลือกเสียภาษีตาม มาตรา 48(3) และ (4) แห่งประมวลรัชฎากรคนต่างด้าวจะมีสิทธิ์ได้รับการยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อ ปรากฏว่าในการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินคนต่างด้าวมิได้นำเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4) และ (8) แห่งประมวลรัชฎากรดังกล่าวและเงินได้พึงประเมินที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายมารวม คำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้โดยต้องไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืน หรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูก หักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

ในการได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งและวรรคสองคนต่างด้าวต้องยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึง ประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ด้วย

คนต่างด้าวซึ่งจะได้รับสิทธิดังกล่าวต้องเป็นคนต่างด้าวซึ่งทำงานประจำสำนักงานปฏิบัติการ ภูมิภาคที่มีคุณสมบัติตามกำหนด โดยให้ได้รับสิทธิดังกล่าวในระหว่างการทำงานในประเทศไทยเป็น ระยะเวลาติดต่อกันไม่เกิน 2 ปี ไม่ว่าระหว่าง เวลานั้นจะได้เดินทางออกจากประเทศไทยเป็นครั้ง คราวหรือไม่ก็ตาม

คนต่างด้าวซึ่งกลับเข้ามาทำงานประจำสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาคใดภายใน 1 ปี นับแต่ วันที่การจ้างแรงงานครั้งก่อนสิ้นสุดลง ไม่ให้ได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งสำหรับการจ้างงานในครั้งหลัง (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 405) พ.ศ. 2545)

2.5.10 เงินได้พึงประเมินที่ผู้มีเงินได้เป็นนักแสดงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ใน ต่างประเทศได้รับการแสดงภาพยนตร์และโทรทัศน์ซึ่งดำเนินการถ่ายทำในประเทศไทยโดยบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ และได้รับอนุญาตให้ถ่ายทำใน ประเทศไทยจากคณะกรรมการพิจารณาคำขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ว่าด้วยการขออนุญาตถ่ายทำ ภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2544 ซึ่งถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ไว้แล้ว เมื่อถึง กำหนดยื่นรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้พึงประเมิน จากการแสดง ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) และ (2) แห่งประมวลรัชฎากรก็ได้ทั้งนี้เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ดังกล่าวไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืน หรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 409) (พ.ศ. 2545)

2.5.11 เงินปันผลที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติ บุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศอันเนื่องมาจากหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย และยอมให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50(2) แห่งประมวล รัชฎากร ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ เมื่อถึงกำหนดยื่นรายการให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลดังกล่าว มารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืน หรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้คืนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 538) พ.ศ. 2555)

2.5.12 เงินได้ที่ได้รับจากการถือศุภกและผู้ถือศุภกยอมให้ทรัสต์ ผู้จ่ายเงินได้หักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ที่ได้รับ ทั้งนี้เฉพาะกรณีที่ผู้ถือศุภกไม่ขอรับเงินภาษีที่ถูกหักไว้ นั้นคืนหรือไม่ขอเครดิตเงินภาษีที่ถูกหักไว้ นั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน (พ.ร.ฎ. (ฉบับที่ 554) พ.ศ. 2555)

ศุภก (Sukuk) คือ ตราสารทางการเงิน (Financial Instruments) ที่สอดคล้องกับการลงทุน ตามศาสนาอิสลามที่ห้ามลงทุนในธุรกิจบางประเภท เช่น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การพนัน ภาพเปลือย ฯลฯ และไม่รับไม่จ่ายดอกเบี้ย ตราสารศุภกจึงเป็นตราสารแสดงสิทธิที่จะได้รับผลตอบแทนในรูปของ ค่าเช่า ค่าผ่อนชำระ หรือส่วนแบ่งกำไร แต่ห้ามรับเป็นดอกเบี้ยเด็ดขาด สำนักงานคณะกรรมการ กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ประกาศให้สามารถระดมทุนโดยออกตราสารศุภกใน ประเทศไทยได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2552 ให้มีการจัดตั้งทรัสต์โดยออกไปทรัสต์ซึ่งเป็นตราสารแสดงสิทธิของผู้ ถือในฐานะผู้รับประโยชน์จากการจัดการกองทรัสต์คล้าย ๆ กับการขายกองทุนรวม และหลักทรัพย์อื่น ที่มีลักษณะการลงทุนทำนองเดียวกันกับกองทุนรวม

2.5.13 เงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งมิใช่ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคลที่ได้รับจากการขาย เพชร พลอย ทัชชิม มรกต บุษราคัม โกเมน โอปอล นิล เพทาย ไพฑูริย์ หยก ไข่มุกและอัญมณีที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เฉพาะที่ยังไม่ได้เจียรไน แต่ไม่รวมถึงสิ่งที่ทำเทียมวัตถุดังกล่าวหรือที่ทำขึ้นใหม่และสิ่งที่ทำเทียมวัตถุดังกล่าวหรือที่ทำขึ้นใหม่ และได้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้วตามอัตราที่กฎหมายกำหนดเมื่อถึงกำหนดยื่นรายการเพื่อเสียภาษี เงินได้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้พึงประเมินจากการขายอัญมณีดังกล่าวมารวมคำนวณเพื่อเสีย ภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากร ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีประกาศกำหนด (พ.ร.บ. (ฉบับที่ 618) พ.ศ.2559

2.5.14 เงินได้ดังต่อไปนี้ 1) เงินได้จากกาโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มี ค่าตอบแทนให้แก่บุตรชอบด้วยกฎหมายส่วนที่เกิน 20 ล้านบาท 2) เงินได้จากการอุปการะหรือจาก การให้โดยเสน่หาจากบุพการี ผู้สืบสันดาน หรือคู่สมรส ส่วนที่เกิน 20 ล้านบาท 3) เงินที่ได้รับจาก การอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธี หรือตามโอกาสแห่ง ขนบธรรมเนียมประเพณี จากบุคคลซึ่งมิใช่บุพการีผู้สืบสันดานหรือคู่สมรสส่วนที่เกิน 20 ล้านบาท เงินได้ตามข้อ 2.5.14 ให้เสียภาษีในอัตราร้อยละ 5 หรือนำไปคำนวณภาษีรวมกับเงินได้อื่นก็ได้

การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทำได้ 4 วิธีการ ได้แก่ การทำให้เงินได้สุทธิลดลง ดังนี้ 1) ทำให้เงินได้พึงประเมินลดลงประกอบการแยกคำนวณภาษีระหว่างสามีและภรรยา การ แยกหน่วยภาษีโดยการจัดตั้งนิติบุคคล SME การไม่นำเงินได้จากต่างประเทศเข้ามาในประเทศไทยใน ปีเดียวกับปีที่มีเงินได้ 2) นอกจากนั้นยังทำให้เงินได้สุทธิลดลงด้วยการเพิ่มค่าใช้จ่าย โดยพิจารณา สัญญาทางธุรกิจแต่ละประเภทและเลือกวิธีหักค่าใช้จ่ายที่มากกว่า 3) การเพิ่มค่าลดหย่อนต่าง ๆ ที่มีอยู่จำนวนมากโดยเฉพาะรายการเงินออมในกองทุนต่าง ๆ และการออมด้วยกรมธรรม์ประกันชีวิต

4) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าสำหรับเงินได้พึงประเมินบางรายการที่ประมวลรัษฎากรเปิดช่องให้ผู้มีเงินได้เลือกเสียภาษี

3. แนวคิดความรู้ความเข้าใจ

Bloom et al (1956) ได้แบ่งความรู้เป็น 3 ด้าน 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain)

2) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) 3) ด้านเจตพิสัย (Affective Domain)

พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมด้านสมอง เกี่ยวกับสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย แบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่รับรู้ไว้และระลึกสิ่งนั้นได้เมื่อต้องการเปรียบเทียบดังเทบบันทึกเสียงหรือวีดิทัศน์ที่สามารถเก็บเสียงและภาพของเรื่องราวต่าง ๆ ได้ สามารถเปิดฟัง หรือดูภาพเหล่านั้นได้เมื่อต้องการ

2. ความรู้ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญของสื่อ และสามารถแสดงออกมาในรูปแบบของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่น ๆ

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application) หมายถึง เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ในได้

4. การวิเคราะห์ (Analysis) หมายถึง ผู้เรียนสามารถคิด หรือแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้ และมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน ความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไปแล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) หมายถึง ความสามารถในการที่ผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย การกำหนดวางแผนวิธีการดำเนินงานขึ้นใหม่ หรืออาจจะเกิดความคิดในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาในรูปแบบหรือแนวคิดใหม่

6. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง เป็นความสามารถในการตัดสิน ตีราคา หรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปแบบของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับได้

ความรู้ความเข้าใจเป็นพฤติกรรมด้านความสามารถทางสติปัญญาของบุคคล ซึ่งมีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภัทรา นิคมมานนท์ (2543) กล่าวว่า ความรู้ความจำ (Knowledge) คือความสามารถในการระลึกได้ถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่เคยประสบการณ์มาก่อนจะโดยวิธีใดก็ตาม เช่น จากการเรียนรู้ในห้องเรียน

ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ การบอกเล่าต่อ ๆ กันมา ฯลฯ พฤติกรรมด้านความรู้ความจำยังจำแนกออกได้เป็น 3 ลักษณะใหญ่ คือ 1) ความรู้เฉพาะเรื่อง 2) ความรู้วิธีดำเนินงาน 3) ความรู้รวบยอด

ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานความรู้ความจำแล้วขยายความคิดออกไปอย่างสมเหตุผล ความเข้าใจมี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) การแปลความ 2) การตีความ 3) การขยายความ

การแปลความ (Translation) เป็นความสามารถในการสื่อความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่ ภาษาหนึ่ง หรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง

การตีความ (Interpretation) เป็นการเอาผลจากการแปลความหลายๆสิ่งมาผสมผสานเรียบเรียงเป็นความคิดใหม่อย่างมีความหมาย

การขยายความ (Extrapolation) เป็นการขยายแนวความคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมอย่างสมเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยทั้งการแปลความ และตีความประกอบกัน จึงจะสามารถขยายความของเรื่องราวนั้นได้

ความเข้าใจ หมายถึง การมีความเข้าใจในความรู้ที่เรียน โดยสามารถอธิบายด้วยคำพูดของตัวเองหรืออาจจะแปลความหมายหรือตีความหมายได้ หรืออาจจะบอกผลตามการกระทำได้ (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2539)

ความรู้ความจำ หมายถึง ความสามารถในการระลึกเรื่องราวประสบการณ์ หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วได้ ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความจากสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น นั่นคือพฤติกรรมด้านความเข้าใจ เป็นพฤติกรรมที่สามารถดัดแปลงแก้ไขสิ่งยากมาเป็นสิ่งง่ายซับซ้อนให้เป็นสิ่งธรรมดา ความเข้าใจจึงต่างจากความจำแต่จะเกิดความเข้าใจต้องมีพื้นฐานความจำอยู่บ้างเหมือนกัน (ล้วน สายยศ, 2543)

ความรู้ความเข้าใจจึงหมายถึง ความสามารถระลึกในเรื่องราวเรื่องใดเรื่องหนึ่งรวมทั้งการแปลความ ตีความ ขยายความ หรืออธิบายความนั้น ๆ ได้ความรู้ความเข้าใจอาจเกิดจาก การเรียนรู้ในห้องเรียน การฝึกอบรม จากสื่อต่าง ๆ หรือการได้รับบอกเล่าต่อ ๆ กันมา การมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งย่อมปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จึงหมายถึง การแปลความ การอธิบายความ และลงมือวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ถูกต้องใน 4 วิธีการคือ 1) ทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง 2) การเพิ่มค่าใช้จ่าย 3) การเพิ่มสิทธิลดหย่อน 4) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานีผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

สุรีย์พร อินแก้ว (2548) ได้วิจัยเรื่อง การวางแผนภาษีเกี่ยวกับค่าตอบแทน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการวางแผนภาษีอากรเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่นายจ้างได้จ่ายให้ ลูกจ้างศึกษาโดยใช้ข้อมูลทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะของการจ่ายค่าตอบแทนและกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะผลการศึกษาสรุปได้ว่า ในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานายจ้างควรพิจารณาว่า ค่าตอบแทนรายได้ใดถือเป็นประโยชน์เพิ่มที่ต้องเสียภาษีหรือเป็นเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นเพื่อที่นายจ้างจะได้มีการวางแผนหักภาษี ณ ที่จ่ายในการจ่ายค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดให้ถูกต้องพร้อมก็นำส่งภาษีภายในกำหนดเวลา ส่วนในการวางแผนภาษีเงินได้นิติบุคคล นายจ้างควรมีการวางแผนให้ค่าตอบแทนที่เกิดขึ้น ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิไม่เป็นรายจ่ายห้ามตามมาตรา 65 ตรีที่เข้าข่ายเป็นรายจ่ายที่ให้โดยเสนหาโดยต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้หรือมีการวางแผนให้ได้รับสิทธิประโยชน์การหักค่าตอบแทนบางรายการเป็นรายจ่ายได้เพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนในการวางแผนภาษีมูลค่าเพิ่มนายจ้างควรพิจารณาว่าค่าตอบแทนรายการใดสามารถใช้เครดิตภาษีซื้อได้หรือเป็นภาษีซื้อต้องห้าม ทั้งนี้ในการให้ค่าตอบแทนเป็นสิ่งของหรือสินค้าของนายจ้างในบางกรณีอาจถือเป็นการขายหรือให้บริการตามกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มส่วนประเด็นค่าตอบแทนที่นายจ้างให้ลูกจ้างกู้ยืมเงินโดยไม่คิดดอกเบี้ยหรือคิดดอกเบี้ยในอัตราที่ต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันควร ถือว่านายจ้างมีการประกอบกิจการ เยี่ยงธนาคารพาณิชย์เข้าข่ายต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะเว้นแต่นายจ้างมีระเบียบเพื่อเป็น สวัสดิการตามที่กฎหมายกำหนดการวางแผนภาษีเกี่ยวกับค่าตอบแทนจะช่วยให้นายจ้างเสียภาษีได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ขจัดปัญหาในการเสียภาษีลดค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นจากการเสียภาษีที่ไม่ถูกต้อง สามารถเพิ่มกำไรสุทธิโดยการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรและนำค่าตอบแทนที่ ให้แก่ลูกจ้างมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายได้ทั้งจำนวน

สิริวดี ไสยบุญ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ผลกระทบของนโยบายภาษีสรรพากรต่อการพัฒนาประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์จากนักวิชาการรวมทั้งสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัยกับบุคคลดังกล่าว ผลการศึกษาพบว่า นโยบายภาษีอากรมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้ นโยบายภาษีอากรมีผลกระทบต่อข้อกำหนดรายจ่ายของรัฐบาลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการออมทรัพย์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นเครื่องมือส่งเสริมและคุ้มครองกิจการอุตสาหกรรมเป็นเครื่องมือเสริมสร้างการค้าระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ส่วนปัญหาของระบบภาษีอากร ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีสาเหตุ ดังนี้ โครงสร้างภาษีอากรที่มีลักษณะเป็นระบบเดียวกับประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไปปัญหาภาษีอากรที่เก็บได้ยังมีระดับต่ำ เพราะมีช่องโหว่ การหลีกเลี่ยงภาษีและสาเหตุอื่น ๆ ภาษีอากรส่วนใหญ่เป็นภาษีทางอ้อมมากกว่า

ภาษีทางตรง มีความไม่เป็นธรรมของภาษีอากร นโยบายการลดภาษีเงินได้เพื่อช่วยส่งเสริมความเจริญเติบโตของระบบเศรษฐกิจ และปัญหาในด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติภาษีอากร

โสภิต ถมมา (2550) ได้วิจัยเรื่องความรู้และเจตคติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ต่อการหักและนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย : ศึกษากรณีสำนักงานสรรพากรพื้นที่ฉะเชิงเทรา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามค่าสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวผลการวิจัย พบว่าผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายมีความรู้และเจตคติเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะข้อมูลทั่วไปนั้นผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายมีความรู้และเจตคติไม่ต่างกันส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีหัก ณ ที่จ่ายได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติและอัตราการหักภาษี ณ ที่จ่ายมีมากทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อน

บัณฑิต นิมมานนท์ (2551) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อำเภอเมืองจังหวัด เชียงรายผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเข้าฟังคำบรรยายหรืออบรมด้านกฎหมาย แต่เคยอ่านคำแนะนำการกรอกแบบโดยทราบกำหนดเวลายื่นแบบเดือนที่มักไปยื่นแบบแสดงรายการ คือเดือนมีนาคมสถานะในการยื่นแบบแสดงรายการ คือบุคคลธรรมดา โดยยื่นด้วยตนเองและยื่นแบบแสดงรายการณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองเชียงรายปัญหาความรู้ความเข้าใจ การรับบริการ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านแยกประเภทเงินได้ มีปัญหาระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ค่าแห่งควิลลิสสิทธ์หรือสิทธ์อย่างอื่น ปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านค่าใช้จ่ายค่าลดหย่อน ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย ปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านอัตราการชำระภาษี ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ค่าปรับอาญาไม่เกิน 2,000 บาท ปัญหาการรับบริการด้านสถานที่เจ้าพนักงานผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ที่จอดรถไม่สะดวก ปัญหาการรับบริการด้านยื่นแบบทางอินเทอร์เน็ตและขั้นตอนการชำระภาษีผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์

สลักจิต อ้วนไตร (2551) ได้วิจัยเรื่องระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุบลราชธานีเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเกี่ยวกับประสิทธิภาพของระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุบลราชธานีซึ่งจำแนกตามเพศอายุอาชีพและระดับการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่เจ้าหน้าที่สรรพากรจำนวน 4 คน ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากหัวหน้างานจำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คนและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 370 คนโดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน วิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร และแบบสอบถามผู้ขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการขอคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุบลราชธานี ได้แก่ 1) ปัญหาในการยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ทางอินเทอร์เน็ตนี้มีความล่าช้าและ ปัญหาด้านบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการผู้เสียหาย

2) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสำนักงานสรรพากรพื้นที่อุบลราชธานีสรุปได้ดังนี้ 2.1) ผู้ขอคืนภาษีที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพของระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านรูปแบบการคืนภาษีเงินได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่างกัน 2.2) ผู้ขอคืนภาษีที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อระบบประสิทธิภาพของระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกด้านไม่แตกต่างกัน 2.3) ผู้ขอคืนภาษีที่มีอาชีพต่างกันมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและรูปแบบการขอคืนภาษีขั้นตอนการขอคืนภาษีเงินได้และคุณภาพการบริการคืนภาษีเงินได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่ต่างกัน 2.4) ผู้ขอคืนภาษีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อประสิทธิภาพของระบบการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านการรับเงินคืนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่ต่างกัน

สายสมร สังข์เมฆ (2553) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของบุคคลในจังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดภูเก็ต มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างน้อยเพียงใด และเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง และพบว่าเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่าเพศชาย ผู้มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและต่ำกว่า อาชีพเจ้าของกิจการหรือค้าขาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่าอาชีพอื่น

สมรภัช มุกดา (2553) ได้วิจัยเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา: กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมการเสียภาษีของผู้มีเงินได้บุคคลธรรมดา และทราบระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ราย ผลการวิจัย พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทราบถึงหน้าที่เสียภาษีอากร ไม่เคยเข้าฟังคำบรรยายหรือไม่ได้รับการอบรมทางด้านกฎหมายภาษีอากร ทราบข้อมูลการยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีอากร ผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ มีความเข้าใจบ้างพอสมควรจากการอ่านศึกษาในการกรอกแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพราะเป็นหน้าที่ของผู้มีเงินได้ ยื่นแบบแสดงรายการในฐานะบุคคลธรรมดา ภ.ง.ด.90 ด้วยตนเอง ณ สำนักงานสรรพากร ในช่วง เดือนมีนาคม เวลา 8.30 - 12.00 น. ไม่มีรายได้ที่ต้องยื่นแบบ ภงด. แสดงรายการเสียภาษีเงินได้ครั้งปีทราบเกณฑ์ในการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีตามที่กฎหมายกำหนด และทราบบทลงโทษ ผลการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสำคัญในระดับปานกลางทุกด้านเรียงลำดับดังนี้ ด้านวิธีการ กระบวนการ คือ ความสะดวกใน

การจ่ายชำระเงินภาษี ด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ คือความสามารถในการให้คำแนะนำ ด้านเศรษฐกิจ คือสภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ด้านกฎหมายภาษี/ประมวลรัษฎากร คือ การกำหนดอัตราภาษีที่จัดเก็บด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ คือความเต็มใจในการให้ข้อมูลและตอบคำถามของเจ้าหน้าที่ ด้านสถานที่ตั้งของสำนักงาน/สถานที่ยื่นแบบ คือ ความสะดวกในการเดินทาง ด้านจิตวิทยา คือจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีต่อประเทศ ด้านสังคมคือ สาธารณประโยชน์ที่เกิดขึ้นในชาติบ้านเมือง และด้านการเมืองคือรัฐบาลนำเงินภาษีไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริงข้อเสนอแนะเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดภูเก็ต โดยด้านเศรษฐกิจ รัฐบาลควรพิจารณาถึงภาวะเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในขณะนั้นว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายการจัดเก็บภาษีที่กำหนดขึ้นหรือไม่ด้านสังคมควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อสาธารณประโยชน์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงด้านการเมือง หน่วยงานทุกภาคส่วนควรทำหน้าที่ตรวจสอบ ควบคุม ดูแลการใช้ของงบประมาณให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดด้านกฎหมายภาษี/ประมวลรัษฎากร ควรปรับปรุงประมวลรัษฎากรให้มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และการนำออกใช้ควรพิจารณาด้วยความระมัดระวังรอบคอบยึดหลักความเป็นธรรม ความแน่นอนและชัดเจน และหลักการบริหารที่ดี ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บให้รัดกุมเพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี ด้านจิตวิทยา ควรสร้างให้ประชาชนมีจิตสำนึก มีความรู้สึกที่ดีและให้ประชาชนเกิดศรัทธาในการบริหารรัฐกิจที่โปร่งใส ด้านการบริหารของเจ้าหน้าที่ ควรดำเนินการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีจิตบริการด้านความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ ควรจัดอบรมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ตรงกันและเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน ปรับรูปแบบการทำงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และคัดเลือกเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความรับผิดชอบและมีศีลธรรมเข้ามาเป็นผู้ปฏิบัติงานให้มากขึ้น ด้านวิธีการ/กระบวนการควรกำหนดช่องทางการชำระภาษีให้มีหลายช่องทาง และมีช่วงเวลาที่เหมาะสม แบบฟอร์มไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อน และให้บริการที่รวดเร็ว ด้านสถานที่ตั้งของสำนักงาน/สถานที่ยื่นแบบ ควรจัดหาสถานที่ให้บริการที่สะดวกต่อการเดินทาง หรือนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ในการให้บริการมากขึ้น

ปภาวรินทร์ คชศิริณู (2557) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการเรียนรู้ความเข้าใจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ของคู่สมรส และปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ของคู่สมรสที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่น หรือยื่นรวมภาษีเงินได้ที่แตกต่างกัน และช่องทางในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการตัดสินใจในการแยกยื่นหรือยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสแตกต่างกัน

จิตติมา ยัมกระยารส (2558) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือน (Household Socio-Economic Survey) ปี พ.ศ. 2554 โดยเลือกใช้แบบจำลอง logit model ในการศึกษาลักษณะของผู้ที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและใช้แบบจำลอง Tobit model ในการศึกษาปัจจัยที่กำหนดปริมาณการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม

คือกลุ่มของผู้มีรายได้ทั่วประเทศหรือประชากรวัยแรงงานกลุ่มประชากรชั้นกลาง และกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุด 10% แรก จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางด้านสังคมที่ส่งผลต่อความน่าจะเป็นในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและปริมาณการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านภูมิภาค คือผู้ที่มีรายได้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯจะมีความน่าจะเป็นและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ปัจจัยทางด้านอายุ ระดับการศึกษาที่มากขึ้น จะส่งผลให้มีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีเงินได้เพิ่มขึ้น และปริมาณการเสียภาษีเงินได้ก็เพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ปัจจัยทางด้านเพศพบว่า หากผู้มีรายได้เป็นเพศชาย และสมรสแล้วก็จะมีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีมากกว่ากรณีอื่น ๆ ด้วย กล่าวคือวัยแรงงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และเพศชายมักมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าผู้หญิง การสมรสทำให้มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน การกระตือรือร้นในการทำงาน นำมาซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ปัจจัยทางด้านอาชีพพบว่า หากผู้ที่มีรายได้ประกอบอาชีพลูกจ้างรัฐบาล จะมีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจะพบว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้มีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีเพิ่มขึ้น และปริมาณการเสียภาษีเพิ่มขึ้นด้วย ตามโครงสร้างอัตราภาษีแบบก้าวหน้า ในส่วนของค่าลดหย่อนต่าง ๆ จะพบว่า จำนวนบุตรที่เพิ่มขึ้นการมีผู้สูงอายุในครอบครัว และการมีคนพิการในครอบครัวจะทำให้ปริมาณการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาลดลง ในขณะที่ค่าลดหย่อนในส่วนการซื้อประกัน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสำหรับที่อยู่อาศัย จะพบว่าแม้จะมีค่าลดหย่อนเหล่านี้ แต่ยังคงเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ค่าลดหย่อนเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี

วรรณวรงค์ จันทราศ และ ดารณี เอื้อชนะจิต (2558) ได้วิจัยเรื่องพฤติกรรมการลดหย่อนภาษีส่งผลต่อการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของข้าราชการกรมคุมประพฤติ สำนักงานในเขตกรุงเทพมหานคร กระทรวงยุติธรรม ผลวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับรายการหักลดหย่อนเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ 1) ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย 2) เบี้ยประกันชีวิต 3) เบี้ยประกันสุขภาพ บิตามารดา 4) กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ 5) กองทุนรวมหุ้นระยะยาว 6) เบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ

พฤติกรรมการลดหย่อนภาษีด้านเบี้ยประกันชีวิตส่งผลต่อการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มากที่สุด รองลงมาคือพฤติกรรมการลดหย่อนภาษีด้านดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย โดยพฤติกรรมการใช้สิทธิลดหย่อนด้านเบี้ยประกันชีวิต ด้านกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ด้านดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย และด้านค่าการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ส่งผลทางบวกต่อแนวโน้มการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่วนพฤติกรรมการลดหย่อนภาษีด้านเบี้ยประกันชีวิตแบบบำนาญ ส่งผลทางลบต่อแนวโน้มการประหยัดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชญ์วรัตน์ อรรถวิทย์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้สิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงวันที่ 25-31 ธันวาคม พ.ศ. 2558 ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ชลบุรี และระยอง ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนไม่เข้าใจในการใช้สิทธิประโยชน์ในตัวระเบียบและข้อกำหนดที่ใช้ลดหย่อนภาษี ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าตามกำหนดและใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบ เนื่องจากระยะเวลาใช้สิทธิประโยชน์มีจำกัด ประชาชนไม่สามารถศึกษารายละเอียดของข้อมูลตามมาตรการดังกล่าวได้ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ มีระยะเวลาสั้น

กัณฑ์กนิษฐ์ จูรัตน์ และ วาสนา จรุงศรีโชติกำจร (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนา ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.2 โดยมีอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 32.7 มีสถานภาพสมรสร้อยละ 52.9 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 40.6 มีอาชีพ อิสระร้อยละ 26.1 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 20,000 บาท ร้อยละ 73.5 เมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพ วุฒการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อยู่ในระดับ ปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำการจัดอบรมให้ความรู้เรื่อง ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับประชาชน รวมไปถึงการณรงค์โดยการแจกแผ่นพับให้กับผู้เสียภาษี เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงขั้นตอนการเสียภาษีอย่างละเอียดไป ตามแหล่งที่มีการประกอบกิจการของผู้มีเงินได้

ชัยสิทธิ์บุญเนตร, นภา วรรวงกูร, มยุร บุญยะรัตน์, กานต์ จันทน์วิทยานุชิต, พงศกร แก้วเหล็ก และคงเดช กาญจนนันท์ทวงศ์ (2560) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการจำกัดการใช้สิทธิหักค่าลดหย่อนใน การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผลการวิจัยพบว่าสำหรับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทย ในช่วง 2552-2556 มีการใช้สิทธิในการหักค่าลดหย่อนเกี่ยวกับการออมที่สุด รองลงมาคือ ค่าลดหย่อนที่ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว และค่าลดหย่อนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ยกู้ยืมซื้ออสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ ในปี 2555 จากการวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่างของผู้เสียภาษีด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่า การเพิ่มปริมาณการใช้สิทธิ ลดหย่อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้สิทธิลดหย่อนในรายการอื่น ๆ อีกด้วย โดยการนำสิทธิลดหย่อนในรายการอื่น ๆ บางรายการมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ตัวแปรตามที่เป็นค่าลดหย่อนที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น RMF และเงินสมทบที่ผู้ประกันนำจ่ายเข้ากองทุน ประกันสังคม เป็นต้น เนื่องจากการใช้สิทธิหักลดหย่อนในกลุ่มดังกล่าวมีลักษณะเป็นการลงทุนซึ่งทำให้ผู้เสีย ภาษีจะเลือกการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยการเปลี่ยนจากการลงทุนประเภทหนึ่งมาเป็นการลงทุนอีก ประเภทหนึ่ง

อนันธิตรา ตอนบรรเทา (2560) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและสาเหตุการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใน ตำบลลานดอกไม้ตก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และเพื่อ หาแนวทางในการบริหารจัดการในการเก็บเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในตำบล ลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร มีดังนี้ 1) ปัญหาด้านการวิเคราะห์และการจำแนก ประเภทเงินได้บุคคลธรรมดา ปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน ได้แก่ เบี้ยประกันชีวิต และเลี้ยงดูบุตร 2) ปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านอัตราภาษีการคำนวณภาษีขั้นต่ำ ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย การขอผ่อน การขอคืนภาษี การปรับ ได้แก่ การคำนวณเงินค่าภาษีที่ต้องขอคืน 3) ปัญหาการรับบริการด้าน สถานการณ์ เจ้าพนักงาน ได้แก่ ระยะทางไกล 4) ปัญหาการรับบริการด้านยื่นแบบทางอินเทอร์เน็ตและขั้นตอน การชำระภาษี ได้แก่ ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ตไม่เป็น

กุสุมา ดำรงชัย และ กุหลาบ ปุริสาร (2561) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในตำบลกุฎทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 72.94 มีความรู้ความเข้าใจระดับน้อยร้อยละ 21.18 ความรู้ความเข้าใจระดับมากร้อยละ 5.88 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างอายุ 31-40 ปี มีความรู้เกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากที่สุดรองลงมาคืออายุมากกว่า 40 ปี และอายุ 20-30 ปี ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาปริญญาเอกและปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุด รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และต่ำกว่ามัธยมศึกษา และผู้มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุด รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย พนักงานบริษัท และผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่ำสุดคือ เกษตรกร และรับจ้าง เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในทุกด้านเพราะไม่มีแหล่งข้อมูลทางกฎหมายภาษีอากร และไม่เคยเข้าฟังบรรยายหรือได้รับการอบรมความรู้ทางภาษีอากร

สุภาภรณ์ จุลวัฒน์กะ (2561) ได้วิจัยเรื่อง ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครื่องสำอางค์ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครื่องสำอางค์ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลกับความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของพนักงานในเครื่องสำอางค์ โดยการผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารในเครื่องสำอางค์ จำนวน 12 คน พนักงานในเครื่องสำอางค์ จำนวน 157 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ ประชากร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และสถิติไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่าพนักงานในเครื่องสำอางค์มีความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยเมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ 1) การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านหน้าที่ทางภาษีอากร 2) การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านรายได้ และ 3) การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านรายจ่ายเนื่องจากบริษัทไม่มีการรณรงค์ส่งเสริมเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับภาษีอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และพนักงานส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษีอากรผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์ทำงาน และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข, รณพร พิทักษ์มวลงน และ ไพสรณ์สูงสมบัติ (2561) ได้วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีความรู้เข้าใจสูงสุดคือ เงินได้สุทธิคือ เงินได้พึงประเมิน หักค่าใช้จ่าย และค่าลดหย่อน อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือประเด็น

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นอัตราภาษีแบบอัตราก้าวหน้า อยู่ในระดับมาก และน้อยที่สุดคือ เงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทมีอัตราการหักค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน โดยเงินได้ประเภทที่ 1 เป็นเงินที่หักค่าใช้จ่ายได้ในอัตราที่น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ (2561) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ปี 2560 และเพื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ปี 2560 จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.70 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 57.30 มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 21.00 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.70 และต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 7.90 กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ปี 2560 จำแนกตามเพศ และวุฒิการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 สูงกว่าเพศชาย และผู้มีวุฒิมัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรีจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ ปี 2560 สูงกว่าผู้มีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

ฟ้ารณิศา ฟ้าภูษิตกุล (2562) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ในเขตอำเภอฉะเชิงเทรา เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ปัจจัยการรับรู้ว่ามีประโยชน์ ปัจจัยการรับรู้ว่าง่ายต่อการใช้งาน ปัจจัยด้านทัศนคติการใช้งาน และปัจจัยด้านความตั้งใจใช้เทคโนโลยี สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะยอมรับการใช้งานระบบเมื่อมีความสะดวกสบาย ประหยัดเวลาและลดขั้นตอนการทำงาน ตลอดจนลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ (2562). ได้เสนอเรื่องบทความวิชาการเรื่องการวางแผนภาษีที่ใช้สำหรับผู้สูงอายุ มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นว่าการวางแผนภาษีสำหรับผู้สูงอายุ ตัวอย่างเช่น (1) การออมที่ได้รับการยกเว้นภาษี เช่น สิทธิ สำหรับดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาฝากตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป และผู้มีเงินได้มีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ โดยมีจำนวนเงินรวมของดอกเบี้ยรวมทุกบัญชีเงินฝากประจำไม่เกิน 30,000 บาท หรือ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในทุกรายชื่อกิจการเฉพาะที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออมทรัพย์ และมีจำนวนดอกเบี้ยรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 20,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น (2) การเลือกลงทุนที่ได้รับการยกเว้นภาษี เช่น การลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หรือกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกคนควรตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการให้ความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการวางแผนภาษีสำหรับผู้สูงอายุ และกระตุ้นให้ทุกคนได้มีการเตรียมตัวล่วงหน้า อันส่งผลให้มีเงินเหลือใช้เพียงพอสำหรับการดำรงชีพอย่างมีความสุข

ตลอดจนเป็นการลดภาระให้กับภาครัฐในการจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพได้อีกด้วย

สิริมา บุรณกุลกุล , ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก, และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และเปรียบเทียบระดับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ครอบคลุมตัวแปรส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนผู้มีเงินได้ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับน้อย และพบว่า เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยพบว่าเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าเพศชาย ผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาโทมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้มีอาชีพอิสระมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่า ผู้มีอาชีพเจ้าของกิจการ พนักงานบริษัท และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

6. สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวน แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจน กรอบแนวคิดในการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

6.1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร

เนื่องจากคุณลักษณะส่วนบุคคลจะส่งผลต่อความสามารถของบุคคลในทุกด้าน รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นำตัวแปรคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านภาษีอากร มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ เนื่องจาก การศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส ของบุคคลจะมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กล่าวคือบุคคลที่มีการศึกษาในระดับสูง ย่อมมีโอกาสได้เรียนรู้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากบ้างแล้วในสถาบันการศึกษา และการศึกษาที่สูงกว่าทำให้บุคคลมีความรู้ความสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้ง่ายมากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย ด้านอาชีพจะมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นกัน เนื่องจากอาชีพที่มีความรับผิดชอบสูง ได้รับการยอมรับจากสังคมจะมีจรรยาบรรณในวิชาชีพนั้น ๆ ควบคุมการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต มีระเบียบวินัย รวมทั้งวินัยทางการเงินสูงกว่าอาชีพอื่น จึงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าอาชีพอื่น คุณลักษณะส่วนบุคคลข้อสุดท้าย คือสถานภาพสมรส จะมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเนื่องจาก ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีที่มีคู่สมรสแล้ว จะมีแบบแผนการใช้ชีวิตเพื่อสร้างฐานะครอบครัว จะมีความรู้ความเข้าใจและมีวินัยทางการเงินดีกว่าคนโสด หรือคนหม้ายและหย่าร้าง

นอกจากนั้น ผู้วิจัยได้นำ เพศ มากำหนดเป็นตัวแปรอิสระ ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากเพศชายและสมรสแล้ว จะมีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีมากกว่ากรณีอื่น ๆ และเพศชายมักมีฐานทางเศรษฐกิจดีกว่าเพศหญิง (จิตติมา ยี่มกระยารส, 2558) และงานวิจัยของ สิริมา บุรณกุลศล, ธนาศักดิ์ ช่างกระโทก และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ (2563) ที่พบว่า เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศชาย ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า และพบว่าผู้มีอาชีพอิสระมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าอาชีพเจ้าของกิจการ พนักงานบริษัท และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และงานวิจัยของศิริรัตน์ พ่วงแสงสุข , ธนพร พิทักษ์มวลงชน, และไพสรณ์ สูงสมบัติ (2561) ได้วิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านภาษีอากรแต่ละช่องทางจะให้ข้อมูลรายละเอียดที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของสมรักษ์ มุกดา (2552) ที่พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่เคยเข้าฟังบรรยาย หรือไม่ได้รับการอบรมทางด้านกฎหมายภาษีอากร ทราบข้อมูลการยื่นแบบรายการและชำระภาษีผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ มีความเข้าใจภาษีอากรบ้าง จากการอ่านในแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และงานวิจัยของ ธัญญ์วรรณ์ อรรถวิทย์ (2558) ที่พบว่ามาตรการทางภาษีที่ใช้กระตุ้นเศรษฐกิจในเดือนธันวาคม 2558 ประชาชนไม่เข้าใจสิทธิประโยชน์ในระเบียบและข้อกำหนดที่ใช้ลดหย่อนภาษี เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ มีระยะเวลาสั้น

ผู้วิจัยได้นำปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลดังกล่าว มาตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 2 การศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 3 อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 4 สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 5 ช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

6.2 ปัจจัยวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิธีเสียภาษีเป็นพฤติกรรมของบุคคล ที่เกิดจากความรู้ความเข้าใจ วิธีเสียภาษีเป็นข้อกำหนดกฎหมายอันเป็นทางเลือกให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษี เลือกวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหลายแนวทาง เพื่อประโยชน์สูงสุดของตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำตัวแปรวิธีเสียภาษี อันได้แก่ แบบรายการที่ใช้ยื่นชำระภาษีสิ้นปี การคำนวณภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สมมติฐานที่ 6 แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 7 การคำนวณภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 8 การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 9 การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 10 สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

สมมติฐานที่ 11 ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี โดยมีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปี 2562 ในจังหวัดอุดรธานีจำนวน 121,449 คน (สรรพากรพื้นที่อุดรธานี, 2563)

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

(1) ขนาดตัวอย่าง (Sample Size) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane (1964) ดังนี้

$$N = \frac{N}{1 + N d^2}$$

n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

d = ความคาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

n = 399 คน

เก็บข้อมูล = 400 คน

(2) การสุ่มตัวอย่าง (Sampling)

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนผู้มีหน้าที่ เสียจากหน่วยจัดเก็บทั้งหมด 18 หน่วย แล้วจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีจับฉลากไม่ทดแทน ดังตามรางที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 จำนวนตัวอย่างแต่ละหน่วยจัดเก็บภาษี

หน่วยจัดเก็บ	จำนวนราย	จำนวนตัวอย่าง
เมือง	61,558	203
กุดจับ	3,358	11
หนองวัวซอ	3,046	10
กุมภวาปี	10,357	34
โนนสะอาด	2,863	9
หนองหาน	6,734	22
ทุ่งฝน	1,504	5
ไชยวาน	1,918	6
ศรีธาตุ	2,843	9
วังสามหมอ	2,724	9
บ้านดุง	5,790	19
บ้านฝ่อ	6,885	23
น้ำโสม	2,675	9
เพ็ญ	5,552	18
สร้างคอม	1,441	5
หนองแสง	1,445	5
นาูง	756	3
รวม	121,449	400

2. พื้นที่ในการวิจัย

พื้นที่ในการวิจัย คือ จังหวัดอุดรธานี

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญได้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจำนวน 10 คน ครอบคลุมผู้มีเงินได้พึงประเมิน 7 ประเภทตรงกับผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ 1) เงินพึงประเมินประเภทที่หนึ่ง 2) เงินได้พึงประเมินประเภทที่สอง 3) เงินได้พึงประเมินประเภทที่สี่ 4) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ห้า 5) ผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่หก 6) ผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่เจ็ด และเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรจำนวน 2 คนรวมทั้งหมด 10 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 7) เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

4. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

4.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้นโดยศึกษาจากตำราเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ การสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยและเอกสารต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดขอบเขตโดยสร้างเนื้อหาที่จะสอบถามพฤติกรรมการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษี และตัวแปรอิสระทั้งหมด

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี โดยอาศัยข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 และ 2 ในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นคำถามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 6 ข้อคำถามเป็นคำถามให้เลือกตอบ 5 ข้อคำถาม ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร เป็นคำถามให้เติมคำในช่องว่าง 1 ข้อคำถาม ได้แก่ อายุ

ตอนที่ 2 เป็นคำถาม วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี 2562 ของผู้มีหน้าที่เสียภาษี เป็นคำถามให้เลือกตอบ จำนวน 7 ข้อคำถาม ได้แก่ ประเภทเงินได้พึงประเมิน แบบรายการที่ยื่นชำระภาษีสิ้นปีการคำนวณภาษีสิ้นปี การให้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี

ตอนที่ 3 เป็นคำถามวัดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อคำถามเป็นคำถามให้เลือกตอบ โดยตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน ดังนี้

3.1 ความรู้ความเข้าใจในการทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษีลดลง จำนวน 5 ข้อคำถาม

3.2 ความรู้ความเข้าใจในการหักค่าใช้จ่าย จำนวน 5 ข้อคำถาม

3.3 ความรู้ความเข้าใจในการหักลดหย่อน จำนวน 5 ข้อคำถาม

3.4 ความรู้ความเข้าใจในการเลือกเสียภาษีในอัตราภาษีที่ต่ำกว่า 5 คำถาม

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่ 1) นายรังสรรค์ หลวงเมือง นิติกร ชำนาญการพิเศษกองกฎหมาย กรมสรรพากร 2) นายสมเกียรติ ไพศาล กรรมการผู้มีอำนาจ บริษัทไพศาลการบัญชี จำกัด กรุงเทพมหานคร 3) รศ.ดร.เจริญ จันทวงค์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 4) รศ.ดร.เขมณัญญ์ ภูทองไชย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 5) ผศ. จินตนา ดั่งแพง สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จากนั้นรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (Index of item objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

\sum หมายถึง ผลรวมคะแนนความเห็นผู้เชี่ยวชาญ

R หมายถึง คะแนนความเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อคำถามแต่ละข้อ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

+1 หมายถึง คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือ นิยามศัพท์

-1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือ นิยามศัพท์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือ นิยามศัพท์ แปลความหมายค่าคะแนน ดังนี้

ค่า IOC < 0.05 หมายความว่า คำถามนั้นไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือ นิยามศัพท์
IOC ≥ 0.05 หมายความว่า คำถามนั้นตรงกับวัตถุประสงค์การวิจัยหรือนิยามศัพท์

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน เพื่อใช้วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม

4.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) และหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจด้วยวิธีการดังนี้

1) การทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (ตามภาคผนวก) จำนวน 5 ท่านตรวจสอบเพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.87 (ภาคผนวก)

2) การทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562 ตามหน่วยจัดเก็บภาษีอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีที่ไม่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 36 คน หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดโดยวิธีการทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นทั้งฉบับได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบสเปียร์แมน-บราวน์ (Spearman-Brown) เท่ากับ 0.83 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับแบบสอบถามที่เป็นความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นคำถามแบบ 2 ตัวเลือกจำนวน 20 ข้อคำถาม วิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อเพื่อหาอำนาจจำแนกของข้อคำถาม (Discrimination Index) และหาระดับความยากของข้อคำถาม (Difficulty Index) ปรากฏว่าได้ข้อคำถามจำนวน จำนวน 20 ข้อ ที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.4-0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.4-1.00

5. การวัดตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้มีการวัดหลายระดับ ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยใช้ทดสอบด้วย สถิติ Chi-square ซึ่งในการใช้สถิติดังกล่าวจะใช้กับตัวแปรที่มีระดับการวัด ในระดับนามสเกล (Nominal Scale) และอันดับสเกล (Ordinal Scale) ส่วนตัวแปรที่มีระดับการวัดในระดับช่วงสเกล (Interval Scale) ขึ้นไป ผู้วิจัยจะทำการแปลค่า (Recode) แล้วจึงนำเข้าสู่การวิเคราะห์

5.1 ตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย

- 1) เพศ หมายถึงลักษณะทางกายภาพของผู้มีหน้าที่เสียภาษีแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ชาย (2) หญิง
- 2) การศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาในระบบที่มีการรับรองคุณวุฒิของผู้ผู้เรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม 1) มัธยมศึกษา (2) อาชีวศึกษา (3) ปริญญาตรี (4) สูงกว่าปริญญาตรี
- 3) สถานภาพสมรส หมายถึง สิ่งที่บ่งบอกว่ามีภาระผูกพันการสมรสตามกฎหมายหรือไม่พิจารณาเป็น 3 กลุ่ม (1) โสด (2) สมรสแล้ว (3) หม้ายหรือหย่าร้าง
- 4) อาชีพ หมายถึง งานหลักของผู้มีหน้าที่เสียภาษี แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) รับราชการ (2) รัฐวิสาหกิจ (3) ลูกจ้างบริษัท (4) วิชาชีพอิสระ (5) ประกอบกิจการส่วนตัว (6) อื่น ๆ (ให้ระบุ...)
- 5) ช่องทางการรับรู้ข่าวสารด้านภาษีอากร หมายถึงช่องทางต่าง ๆ ที่ผู้เสียภาษีเข้าถึง

ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) โทρθทัศน์ (2) อบรมจากส่วนราชการ หรือ ต้นสังกัด (3) แผ่นพับ หรือเอกสารแนะนำของกรมสรรพากร (4) อื่น ๆ (ให้ระบุ...)

5.2 ตัวแปรวิธีการเสียภาษี หมายถึงรายละเอียดในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปีภาษี ปี 2562 ดังนี้

1) ประเภทเงินได้พึงประเมิน หมายถึง เงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่เสียภาษีได้รับในปีภาษี 2562 แบ่งเป็น 8 ประเภท ตามประมวลรัษฎากร

2) แบบรายการที่ใช้ยื่นชำระภาษีสิ้นปี 2562 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ภ.ง.ด 91 (2) ภ.ง.ด 90 (3) เจ้าพนักงานทำ

3) การคำนวณภาษีสิ้นปี หมายถึงทางเลือกในการคำนวณภาษีสิ้นปีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) แยกคำนวณระหว่างสามี-ภรรยา (2) พึ่งเงินได้ของสามีภรรยามารวมกันคำนวณ (3) โสด/สามีภรรยาไม่มีเงินได้ (4) จัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษี

4) การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ หมายถึงการใช้สิทธิหักลดหย่อนที่ไม่เป็นไปตามสิทธิพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด แต่เป็นไปตามความสมัครใจ สำหรับผู้วางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีทั้งหมด 9 กลุ่ม ได้แก่ (1) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน (2) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เกินร้อยละ 3 ของเดือน (3) เบี้ยประกันชีวิต รูปแบบต่าง ๆ ตามกฎหมายกำหนด (4) ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย (5) กองทุน RMF (6) กองทุน LTF (7) กองทุนเงินออมแห่งชาติ (กอกช) (8) บริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะต่าง ๆ (9) บ้านหลังแรก

ในการนำตัวแปรนี้เข้าสู่การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi square ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มใหม่เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้ (1) ไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ (2) ใช้สิทธิหักลดหย่อนรายการเดียว (3) ใช้สิทธิหักลดหย่อน 2 รายการ (4) ใช้สิทธิหักลดหย่อน 3 รายการ (5) ใช้สิทธิหักลดหย่อน 4 รายการ (6) ใช้สิทธิ 5 รายการขึ้นไป

5) การเลือกเสียภาษีตามลูกหัก ณ ที่จ่าย หมายถึง เงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่เสียภาษีเลือกเสียภาษีตามที่ผู้จ่ายเงินได้ทำการหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้ว โดยไม่นำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปี มีทั้งหมด 5 กลุ่ม 1) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร หรือดอกเบี้ยหุ้นกู้ 2) เงินปันผล หรือส่วนแบ่งกำไรจากนิติบุคคล 3) การรับมรดก 4) รับการให้โดยเสน่หา 5).....(ให้ระบุ)

6) สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี หมายถึง ช่องทางการยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี 2562 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) สำนักงานสรรพากรพื้นที่ สำนักงานสรรพสามิตสาขา 2) ยื่นทางอินเทอร์เน็ต 3) อื่น ๆ (ให้ระบุ...)

7) ระยะเวลาในการยื่นแบบชำระภาษีสิ้นปี 2562 หมายถึง เวลาที่มีหน้าที่เสียภาษีได้ดำเนินการยื่นแบบชำระภาษีสิ้นปี 2562 แบ่งเป็น 3 กลุ่ม (1) ภายในเดือน มีนาคม 2563 (2) ภายในเดือนสิงหาคม 2563 (3) หลังเดือนสิงหาคม 2563

5.3 ตัวแปรตาม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วัดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 ด้าน (1) การทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง (2) การเพิ่มค่าใช้จ่าย (3) การเพิ่มค่าลดหย่อน (4) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่าด้านละ 5

ข้อคำถาม รวมทั้งหมด 20 ข้อ ตัวแปรนี้มีระดับการวัดเป็นระดับช่วงสเกล คือคะแนนความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในการนำเข้าสู่การวิเคราะห์ผู้วิจัยได้จัดเป็นกลุ่ม 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ (0-10 คะแนน) 2) ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง (11-13 คะแนน) 3) ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง (14-20 คะแนน)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือการวิจัยคือการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept Interview) ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Struture) ผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 2) ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 วิธี 3) ความพึงพอใจต่อการให้บริการข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพากร และ 4) ข้อเสนอแนะกรมสรรพากรต่อการให้บริการประชาชน ทำการสัมภาษณ์ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 8 ราย สำหรับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สรรพากร 2 ด้าน ได้แก่ 1) แนวทางการจัดเก็บภาษีในแต่ละปี 2) การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีให้กับประชาชน

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) โดยแบ่งจำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร ที่แจ้งไว้กับหน่วยจัดเก็บภาษีในแต่ละอำเภอ หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

6.1 ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (การเงิน) ชั้นปีที่ 4 ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ

6.2 หากกลุ่มตัวอย่างไม่สามารถทำตอบแบบสอบถามในวันนั้นจะนัดหมายไปรับแบบสอบถามในวันต่อไป

6.3 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ผู้ที่ไม่ตกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม แล้วนัดหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์คนละวันเวลา หลังจากเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามเสร็จสิ้นแล้ว โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยเดินทางไปสัมภาษณ์ ที่บ้านกลุ่มของตัวอย่าง วันละคนจนครบถ้วน

7. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 วิธีการประมวลผลข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นำมาประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์ตามคู่มือการลงรหัสข้อมูล

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน

7.2.1 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล วิธีเสียภาษี และความรู้ความเข้าใจ

ในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยสถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

7.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปีกับความรู้อย่างเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยสถิติไค-สแควร์ (chi-square)

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากการจดบันทึกและเทปอัดเสียง ทำการจำแนกและจัดระบบข้อมูลเป็นหมวดหมู่ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาบทสรุปในเรื่องนั้น ๆ แล้วนำเสนอเป็นข้อความแบบบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษี ในจังหวัดอุดรธานี ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ 400 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Window นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบรรยายประกอบตารางดังต่อไปนี้

- 4.1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี
- 4.2 วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี
- 4.3 ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 4.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานีอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 50.25 เพศหญิงร้อยละ 49.75 มีอายุเฉลี่ย 41.70 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 61.00 และมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 66.80 มีอาชีพรับราชการสูงสุดร้อยละ 33.30 รองลงมา เป็นลูกจ้างบริษัทร้อยละ 23.80 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีทางโทรทัศน์ สูงสุดร้อยละ 40.50 ดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร

คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษี	ร้อยละ (จำนวน)
เพศ	
เพศชาย	50.25 (199)
เพศหญิง	49.75 (197)
รวม	100.00 (396)
อายุ	
24-40 ปี	50.76 (198)
41-50 ปี	31.54 (123)
51-71 ปี	17.70 (69)
\bar{x} =41.70 SD=10.16 MAX=71 MIN=24	
การศึกษา	
มัธยมศึกษา	11.50 (46)
อาชีวศึกษา	7.00 (28)
ปริญญาตรี	61.00 (244)
สูงกว่าปริญญาตรี	20.50 (82)
รวม	100.00 (400)

ตารางที่ 4-1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาวะอากาศ (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษี	ร้อยละ (จำนวน)
สถานภาพสมรส	
โสด	26.00 (104)
สมรส	66.80 (267)
หม้าย/หย่า	7.20 (29)
รวม	100.00 (400)
อาชีพ	
รับราชการ	33.30 (133)
รัฐวิสาหกิจ	15.00 (60)
ลูกจ้างบริษัท	23.80 (95)
วิชาชีพอิสระ	4.80 (19)
กิจการส่วนตัว	19.00 (76)
อื่น ๆ	4.30 (17)
รวม	100.00 (400)
ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาวะอากาศ	
โทรทัศน์	40.50 (162)
อบรมจากหน่วยงานราชการหรือต้นสังกัด	16.70 (67)
แผ่นพับ	20.80 (83)
อินเทอร์เน็ต	15.00 (60)
ไม่ได้รับข้อมูล	7.00 (28)
รวม	100.00 (400)

2. วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 คือ เงินได้จากการจ้างแรงงานสูงสุดร้อยละ 58.70 รองลงมาคือเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 จากธุรกิจการพาณิชย์การร้อยละ 13.44 มีเงินได้พึงประเมินประเภทเดียวร้อยละ 75.00 และมีเงินได้พึงประเมิน 2 ประเภทขึ้นไป ร้อยละ 25.00 ดังตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-2 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามประเภทเงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ (จำนวน)
ประเภทที่1	58.70 (297)
ประเภทที่2	11.46 (58)
ประเภทที่4	2.37 (12)
ประเภทที่5	5.73 (29)
ประเภทที่6	7.50 (38)
ประเภทที่7	0.80 (4)
ประเภทที่8	13.44 (68)
รวม	100.00 (506)
จำนวนเงินได้พึงประเมิน	ร้อยละ (จำนวน)
เงินได้พึงประเมินประเภทเดียว	75.00 (300)
เงินได้พึงประเมิน 2ประเภท	22.75 (91)
เงินได้พึงประเมิน 3ประเภท	2.25 (9)
รวม	100.00 (400)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี โดยใช้ ภงด.91 ร้อยละ 47.00 ภงด.90 ร้อยละ 28.80 และให้เจ้าพนักงานทำให้อ้อยละ 24.20 ดังตารางที่ 4-3

ตารางที่ 4-3 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี

แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	ร้อยละ (จำนวน)
ภงด.90	28.80 (115)
ภงด.91	47.00 (188)
เจ้าพนักงานทำให้	24.20 (97)
รวม	100.00 (400)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีคำนวณภาษีสิ้นปี โดยแยกคำนวณภาษีระหว่างสามีและภรรยา ร้อยละ 79.87 นำเงินได้ของสามีภรรยามารวมกันแล้วคำนวณภาษีร้อยละ 8.91 สามีภรรยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีเงินได้หรือคนโสดร้อยละ 11.22 ดังตารางที่ 4-4

ตารางที่ 4-4 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามวิธีการคำนวณภาษีสิ้นปี

วิธีการคำนวณภาษีสิ้นปี	ร้อยละ (จำนวน)
แยกคำนวณระหว่างสามีภรรยา	79.87 (242)
นำเงินได้ของสามีภรรยามารวมกัน	8.91 (27)
สามีหรือภรรยาไม่มีเงินได้/โสด	11.22 (34)
รวม	100.00 (303)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษี ร้อยละ 7.25 ซึ่งนับว่าน้อยมากดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 4-5 ร้อยละของจำผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการจัดตั้งนิติบุคคล

การจัดตั้งนิติบุคคล	ร้อยละ (จำนวน)
มีการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษี	7.25 (29)
ไม่ได้จัดตั้งนิติบุคคล SME	92.75 (371)
รวม	100 (400)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจโดยจ่ายเบี้ยประกันชีวิตสูงสุด ร้อยละ 29.07 รองลงมา ได้แก่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัย ร้อยละ 17.62 และบริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะร้อยละ 16.45 ดังตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-6 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ

การใช้สิทธิหักลดหย่อน	ร้อยละ(จำนวน)
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพเกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน	16.74 (114)
กองทุน กบข. เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน	11.01 (75)
เบี้ยประกันชีวิต	29.07 (198)
ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย	17.62 (120)
กองทุน RMF	5.14 (35)
กองทุน LTF	3.52 (24)
กองทุนเงินออมแห่งชาติ	0.45 (3)
บริจาคเพื่อการกุศล	16.45 (112)
รวม	100.00 (681)

เมื่อแบ่งการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจตามจำนวนสิทธิการหักลดหย่อนพบว่า มีผู้ใช้สิทธิหักลดหย่อนรายการเดียวสูงสุด ร้อยละ 29.25 รองลงมาใช้สิทธิ 2 รายการ ร้อยละ 23.25 โดยผู้ที่ไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจเลย ร้อยละ 18.50 ดังตารางที่ 4-7

ตารางที่ 4-7 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามจำนวนการใช้สิทธิหักลดหย่อน

จำนวนสิทธิหักลดหย่อน	ร้อยละ(จำนวน)
ไม่ใช่สิทธิ	18.50 (74)
ใช้สิทธิ 1. รายการ	29.25 (117)
ใช้สิทธิ 2.รายการ	23.25 (93)
ใช้สิทธิ 3. รายการ	16.75 (67)
ใช้สิทธิ 4. รายการ	6.5 (26)
ใช้สิทธิ 5. รายการ	5.25 (21)
ใช้สิทธิ 6. รายการ	0.50 (2)
รวม	100.00 (400)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีใช้สิทธิเลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร หรือดอกเบี้ยหุ้นกู้สูงสุดร้อยละ 70.93 รองลงมาคือเงินปันผลร้อยละ 20.26 ดังตาราง 4-8

ตารางที่ 4-8 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการเสียภาษีโดยถูกหัก ณ ที่จ่าย

การเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย	ร้อยละ (จำนวน)
ดอกเบี้ย	70.93 (161)
เงินปันผล	20.26 (46)
รับมรดก/รับการให้โดยเสน่หา	8.81 (20)
รวม	100.00 (227)

เมื่อแบ่งการเสียภาษีโดยถูกหัก ณ ที่จ่ายเป็นกลุ่ม พบว่า ผู้ที่เลือกเสียภาษี โดยหัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 62.00 และไม่มีการเสียภาษีโดยการหักภาษี ณ ที่จ่าย ร้อยละ 38.00 ดังตารางที่ 4-9

ตารางที่ 4-9 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามการเสียภาษีโดยถูกหัก ณ ที่จ่าย

เสียภาษีโดยถูกหัก ณ ที่จ่าย	ร้อยละ(จำนวน)
เลือก	62.00 (248)
ไม่เลือก	38.00 (152)
รวม	100.00 (400)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการชำระภาษีทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 67.81 ยื่น ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สรรพากรพื้นที่สาขา ร้อยละ 32.19 ดังตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี

สถานที่ยื่นแบบรายการ	ร้อยละ (จำนวน)
สำนักงานสรรพากรพื้นที่	32.19 (103)
ทางอินเทอร์เน็ต	67.81 (217)
รวม	100.00 (320)

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีชำระภาษีสิ้นปี 2562 ภายในเดือนมีนาคม 2563 สูงสุด ร้อยละ 52.75 ชำระภายในเดือนสิงหาคม 2563 ร้อยละ 40.50 และชำระหลังเดือนสิงหาคม 2563 ร้อยละ 6.75 ดังตารางที่ 4-11

ตารางที่ 4-11 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามระยะเวลาชำระภาษีสิ้นปี 2562

ระยะเวลาชำระภาษีสิ้นปี 2562	ร้อยละ (จำนวน)
ภายในเดือนมีนาคม 2563	52.75 (211)
ภายในเดือนสิงหาคม 2563	40.50 (162)
หลังเดือนสิงหาคม 2563	6.75 (27)
รวม	100.00 (400)

3. ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยเฉลี่ยระดับปานกลาง ($\bar{X}=12.18$) และเมื่อแบ่งความรู้ความเข้าใจเป็น 3 ระดับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำและระดับปานกลาง ร้อยละ 74.50 ดังตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ระดับความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ (จำนวน)
ระดับต่ำ (0-10)	27.25 (109)
ระดับปานกลาง (11-13)	47.25 (189)
ระดับสูง (14-20)	25.50 (102)
รวม	100.00 (400)

$\bar{X}=12.18$,SD=296 ,Max=20 ,Min=0

และเมื่อวิเคราะห์คำถามรายข้อ ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำมีผู้ตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 จำนวน 5 ข้อคำถาม ได้แก่

ข้อ 7 “เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกเหนือจากเครื่องหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี” มีผู้ตอบถูกเพียงร้อยละ 46.50

ข้อ 10 “เงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2)-(8) เลือมหักค่าใช้จ่ายเป็นเหมาจ่ายหรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรได้” มีผู้ตอบถูกเพียงร้อยละ 34.00

ข้อ 12 ค่าฝากครรภ์ จะนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ก็ต่อเมื่อเด็กในครรภ์ต้องคลอดและมีชีวิตอยู่ มีผู้ตอบถูกเพียงร้อยละ 32.20

ข้อ 13 “เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ต้องเป็นไปตามที่จ่ายจริง แต่ปีละไม่เกิน 500,000 บาท” มีผู้ตอบถูกเพียงร้อยละ 48.00

ข้อ 14 “สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน RMF จะต้องถือหุ้นไว้ จนครบอายุ 60 ปี” มีผู้ตอบถูกเพียงร้อยละ 4.700

ตารางที่ 4-13 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายชื่อคำถาม

ชื่อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม
1. เงินได้ทุกประเภท สามารถรยายแยกคำนวณต่างหากจากกันได้	82.70	17.30	100.00
2. การแยกหน่วยภาษีโดยตั้งนิติบุคคลธรรมดา เอสเอ็ม อี ทำให้เสียภาษีสูงสุดคือ ร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ	51.50	48.50	100.00
3. คนไทยมีเงินได้จากต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทยทุกกรณี	74.30	25.70	100.00
4. เงินได้จาก ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ของบุตรผู้เยาว์ ถือเป็นเงินได้ของบิดา	59.70	40.30	100.00
5. เงินได้สุทธิ หมายถึง เงินได้พึงประเมิน หักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อนต่างๆแล้ว	92.30	7.70	100.00
6. บุคคลธรรมดาได้รับเงินเดือน และค่านายหน้าต้องนำมา รวมกันแล้วหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี	73.30	26.70	100.00
7. เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกเหนือจากเครื่องหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี	46.50	53.50	100.00
8. เงินได้พึงประเมินที่ถือว่าเป็นเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ได้แก่ การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม กฎหมาย บัญชี และ ประณีตศิลป์	78.70	21.30	100.00
9. เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผลจากหุ้นส่วนนิติบุคคลหักค่าใช้จ่ายไม่ได้	56.00	44.00	100.00
10. เงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2)-(8) เลือกรหัส ค่าใช้จ่ายเป็นเหมาจ่ายหรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรก็ได้	34.00	66.00	100.00

ตารางที่ 4-13 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายข้อคำถาม (ต่อ)

ข้อคำถาม	ตอบถูก	ตอบผิด	รวม
11. บุตรคนที่ 2 เป็นต้นไป ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2561 เป็นต้นไป หักลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาทต่อคนต่อปี	76.50	23.50	100.00
12. ค่าฝากครรภ์จะนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ต่อเมื่อเด็กในครรภ์ต้องคลอดและมีชีวิตอยู่	37.70	62.30	100.00
13. เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ต้องเป็นไปตามที่จ่ายจริง แต่ละปีไม่เกิน 500,000 บาท	48.00	52.00	100.00
14. สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน RMF จะต้องถือกองทุนไว้ จนครบอายุ 60 ปี	47.00	53.00	100.00
15. สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน LTF ใช้ได้ในปีภาษี 2562 เป็นปีสุดท้าย	59.50	40.50	100.00
16. เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก เลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย โดยไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้	70.70	20.30	100.00
17. เงินได้ค่านายหน้าเลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายโดยไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้	53.30	46.70	100.00
18. เงินปันผลจากบริษัทจำกัดถูกหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 10 โดยไม่ต้องนำเงินมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้	56.50	43.50	100.00
19. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน เลือกเสียภาษีตามวิธีถูกหัก ณ ที่จ่ายก็ได้	67.50	32.50	100.00
20. อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562 สูงสุดร้อยละ 30 ของเงินได้สุทธิ	50.80	49.20	100.00

เมื่อแบ่งความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็น 4 ด้าน พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในด้านที่ 1 สูงสุดคือ ทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง ($\bar{x}=3.60$) และความรู้ความเข้าใจด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนต่ำสุด ($\bar{x}=2.81$) ดังตารางที่ 4-14

ตารางที่ 4-14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 ด้าน		\bar{x}	S.D.	ลำดับ
1	การทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง	3.60	1.00	1
2	การเพิ่มค่าใช้จ่าย	2.88	1.13	2
3	การเพิ่มค่าลดหย่อน	2.81	1.12	4
4	การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า	2.85	1.04	3

4. การวิเคราะห์ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ เป็นการศึกษความสัมพันธ์ของตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระในระดับ 2 ตัวแปร โดยตัวแปรตาม มีระดับการวัดเป็นกลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi-square เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้ค่าสัมประสิทธิ์ Contingency Coefficient (CC) บ่งชี้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยแบ่งระดับความสัมพันธ์ เป็น 3 ระดับ ดังนี้

ค่าระหว่าง 0.001-0.5 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

ค่าระหว่าง 0.501-0.700 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างปานกลาง

ค่าระหว่าง 0.701-1.00 ถือว่ามีระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประกอบด้วย ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยวิธีการเสียภาษี ดังต่อไปนี้

4.4.1 ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีสูงสุดร้อยละ 32.30 และผู้มีหน้าที่เสียภาษีเพศหญิง มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีในระดับปานกลางสูงสุด ร้อยละ 51.30

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กับเพศ พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำเพียง 0.172 ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4-15 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามเพศกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เพศ	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
ชาย	22.40	43.40	32.30	100
หญิง	29.40	51.30	19.30	100

Pearson Chi-square = 12.182 ,df = 4,Sig = 0.016,CC = 0.172

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่อายุปานกลาง (41-50 ปี) มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 33.30 และผู้ที่มีอายุน้อย (24-40 ปี) มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำสูงสุดร้อยละ 30.81

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4-16

ตารางที่ 4-16 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามอายุกับความรู้ความเข้าใจความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อายุ	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
อายุน้อย (24-40 ปี)	30.81	44.44	24.75	100
อายุปานกลาง (41-50 ปี)	22.80	43.90	33.30	100
อายุมาก (51-71 ปี)	27.50	55.10	17.40	100

Pearson Chi-square = 7.82,df = 4,Sig = 0.098,CC = 0.14

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 40.20 และผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับปานกลาง สูงสุดร้อยละ 63.00 เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้มีการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ สูงสุดร้อยละ 32.10

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4-17

ตารางที่ 4-17 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการศึกษา กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การศึกษา	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
มัธยม	21.70	63.00	15.20	100
อาชีวศึกษา	32.10	42.90	25.00	100
ปริญญาตรี	29.50	48.00	22.50	100
สูงกว่าปริญญาตรี	22.00	37.80	40.20	100

Pearson Chi-square = 15.915 ,df = 6,Sig = 0.014,CC = 0.196

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ที่สถานภาพสมรสแล้ว มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 28.50 และผู้ที่มีสถานภาพสมรสหม้ายหรือหย่าร้าง มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับปานกลาง สูงสุดร้อยละ 72.40

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4-18

ตารางที่ 4-18 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามสถานภาพสมรสกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สถานภาพสมรส	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
โสด	26.00	50.00	24.00	100
สมรส	28.10	43.40	28.50	100
หม้าย/หย่าร้าง	24.10	72.40	3.40	100

Pearson Chi-square = 11.64,df = 1,Sig = 0.05,CC = 0.168

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ประกอบวิชาชีพอิสระ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 68.40 และผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีที่ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัท มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำ สูงสุดร้อยละ 34.70 เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ที่ประกอบอาชีพกิจการส่วนตัว มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำสุด ถึง ร้อยละ 30.30

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-19

ตารางที่ 4-19 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามอาชีพกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

อาชีพ	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
รับราชการ	24.10	46.60	29.30	100
รัฐวิสาหกิจ	25.00	53.30	21.70	100
ลูกจ้างบริษัท	34.70	47.40	17.90	100
วิชาชีพอิสระ	15.80	15.80	68.40	100
กิจการส่วนตัว	30.30	48.70	21.10	100
อื่นๆ	17.60	58.80	23.50	100

Pearson Chi-square = 26.88,df = 10,Sig = 0.01,CC = 0.250

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรโดยอบรมจากส่วนราชการหรือต้นสังกัด มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 31.30 และผู้ที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารการวางแผนภาษีจากช่องทางใด จะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำ สูงสุดร้อยละ 46.40 เป็นที่น่าสังเกตได้ว่าผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีที่ได้รับข้อมูลข่าวสารการด้านภาษีอากรจากโทรทัศน์ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูงถึง ร้อยละ 30.90

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4-20

ตารางที่ 4-20 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเสียภาษี จำแนกตามช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารการวางแผนภาษีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
โทรทัศน์	28.40	40.70	30.90	100
การอบรมจากส่วนราชการหรือต้นสังกัด	19.90	50.70	31.30	100
แผ่นพับ	26.50	56.50	16.90	100
อินเทอร์เน็ต	26.70	51.70	21.70	100
ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร	46.40	39.30	14.30	100

Pearson Chi-square = 16.69,df = 8 ,Sig = 0.05 ,CC = 0.20

4.4.2 ปัจจัยด้านวิธีการเสียภาษีที่มีความสัมพันธ์กับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่เสียภาษีได้รับกับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้ที่มีเงินได้พึงประเมิน 2 ประเภท มีความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาระดับสูง สูงสุดร้อยละ 60.40 และผู้ที่มีเงินได้พึงประเมินประเภทเดียวมีความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำ สูงสุดร้อยละ 30.00

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่เสียภาษีได้รับกับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-21

ตารางที่ 4-21 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามจำนวนเงินได้พึงประเมินที่มีหน้าที่เสียภาษีได้รับกับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จำนวนประเภทเงิน ได้พึงประเมิน	ความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
ประเภทเดียว	30.00	55.70	14.30	100
2 ประเภท	18.70	20.90	60.40	100
3 ประเภท	22.20	33.30	44.40	100

Pearson Chi-square = 81.12 ,df = 4 ,Sig = 0.01 ,CC = 411

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีที่ใช้แบบ ภงด.90 มีความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 55.70 และผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีสิ้นปีโดยให้เจ้าพนักงานทำ ให้มีความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำ สูงสุดร้อยละ 39.20

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้อุณหภูมิในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-22

ตารางที่ 4-22 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

แบบรายการชำระ ภาษีสิ้นปี	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
ภงด.91	30.90	58.50	10.60	100
ภงด.90	11.30	33.50	55.70	100
เจ้าพนักงานทำให้	39.20	42.30	18.60	100

Pearson Chi-square = 86.29,df = 4 ,Sig = 0.01 ,CC = 0.421

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สิทธิลดหย่อนตามความสมัครใจกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ใช้สิทธิลดหย่อนตามความสมัครใจ 4 รายการและ 5 รายการมีความรู้ความเข้าใจระดับสูง สูงสุดร้อยละ 53.80 และ 57.10 ตามลำดับ ส่วนผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำสูงสุด ร้อยละ 43.20

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สิทธิลดหย่อนตามความสมัครใจกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-23

ตารางที่ 4-23 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การใช้สิทธิหักลดหย่อนตาม ความสมัครใจ	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
ไม่ได้สิทธิ	43.20	43.20	13.50	100
ใช้สิทธิ 1 รายการ	35.00	47.90	17.10	100
ใช้สิทธิ 2 รายการ	18.30	59.10	22.60	100
ใช้สิทธิ 3 รายการ	19.40	46.30	34.30	100
ใช้สิทธิ 4 รายการ	23.10	23.10	53.80	100
ใช้สิทธิ 5 รายการ	-	42.90	57.10	100

Pearson Chi-square = 58.112,df = 12,Sig = 0.01 ,CC =0.196

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีคำนวณภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีใช้วิธีคำนวณภาษีสิ้นปี โดยแยกคำนวณระหว่างสามีและภรรยา มีความรู้ความเข้าใจระดับสูงสุดร้อยละ 31.00 นำเงินได้สามีภรรยารวมกันคำนวณภาษีสิ้นปี ความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางสูงสุด ร้อยละ 70.40

และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างวิธีคำนวณภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-24

ตารางที่ 4-24 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการคำนวณภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การคำนวณภาษีสิ้นปี	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
แยกคำนวณภาษี	23.60	45.50	31.00	100
สามักรรยาร่วมกันคำนวณ	22.20	70.40	7.40	100
โสดหรือคู่สมรสไม่มีเงินได้	39.20	41.20	19.60	100

Pearson Chi-square = 20.01,df = 6,Sig = 0.001,CC = .219

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดตั้งนิติบุคคลSME เพื่อแยกหน่วยภาษีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีการจัดตั้งนิติบุคคลSME เพื่อแยกหน่วยภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาระดับสูง สูงสุดร้อยละ 55.20 และผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ไม่ได้จัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาระดับต่ำสูงสุด ร้อยละ 34.10

และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างการจัดตั้งนิติบุคคลSMEเพื่อแยกหน่วยภาษีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-25

ตารางที่ 4-25 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามการจัดตั้งนิติบุคคลSMEเพื่อแยกหน่วยภาษีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การจัดตั้งนิติบุคคล	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
ไม่ได้จัดตั้งนิติบุคคลSME	27.30	49.10	23.60	100
จัดตั้งนิติบุคคลSME	34.10	22.60	55.20	100

Pearson Chi-square = 15.43,df = 4,Sig = 0.01,CC = 0.193

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่เลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง สูงสุดร้อยละ 28.70 และผู้ที่ไม่เลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย จะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำสูงสุด ร้อยละ 35.90

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-26

ตารางที่ 4-26 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การเลือกเสียภาษีตามที่หัก ณ ที่จ่าย	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
เสียภาษีตามที่หัก ณ ที่จ่าย	21.90	49.40	28.70	100
ไม่เสียภาษีตามที่หัก ณ ที่จ่าย	35.90	43.80	20.30	100

Pearson Chi-square = 10.17,df = 2,Sig = 0.01 ,CC = 0.157

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ตมีความรู้ความเข้าใจระดับสูงสุดร้อยละ 32.70 ยื่นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจระดับต่ำสูงสุด ร้อยละ 31.10

และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังตารางที่ 4-27

ตารางที่ 4-27 ร้อยละของผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำแนกตามสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สถานที่ยื่นแบบรายการ	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	1	2	3	
สำนักงานสรรพากร	31.10	53.40	15.50	100
อินเทอร์เน็ต	22.10	45.20	32.70	100

Pearson Chi-square = 16.011,df = 4,Sig = 0.01 ,CC = 0.192

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลายื่นแบบชำระภาษีสิ้นปีกับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบชำระภาษีสิ้นปี ภายในเดือนสิงหาคม 2563 มีความรู้ความเข้าใจระดับสูง สูงสุดร้อยละ 32.70 ยื่นที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาระดับต่ำสูงสุด ร้อยละ 28.40 และผู้ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีหลังหลังเดือนสิงหาคมมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับปานกลาง สูงสุดร้อยละ 63.00

และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีกับ ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4-28

ตารางที่ 4-28 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเสียภาษี จำแนกตามระยะเวลายื่นแบบชำระภาษีสิ้นปีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ระยะเวลายื่นแบบ	ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี			รวม
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
ภายในเดือน มีนาคม 2563	24.40	50.70	24.90	100
ภายในเดือน สิงหาคม 2563	30.90	40.70	28.40	100
หลังเดือนสิงหาคม 2563	18.50	63.00	18.50	100

Pearson Chi-square = 11.813,df = 6,Sig = 0.05,CC = 0.169

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา พบว่าปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส ช่องทางการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจการวางแผนภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และอาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการ วางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยวิธีเสียภาษีได้แก่ แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความ สมัครงใจ การคำนวณภาษีสิ้นปี สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ระยะเวลายื่นแบบรายการ ชำระภาษีสิ้นปี และการเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจใน การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และระยะเวลายื่นแบบ รายการชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตาราง 4 - 29

ตารางที่ 4 – 29 สรุปตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ¹
เพศ	12.18*
การศึกษา	15.91*
สถานภาพสมรส	11.64*
อาชีพ	26.88**
ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร	16.69*
แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	86.29**
การคำนวณภาษีสิ้นปี	20.01**
การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจ	58.11**
การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย	10.17**
สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	16.01**
ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี	11.81*

*และ**หมายถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 และ 0.01

1= จากการทดสอบ Chi-square

5. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีหน้าที่เสียภาษี จำนวน 8 คน เพื่อให้ครอบคลุมผู้มีเงินได้พึงประเมินครบถ้วนทุกประเภทตามการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร 2 คนรวมทั้งสิ้นจำนวน 10 คน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ มีดังนี้

5.1 ประเด็นวิธีเสียภาษี

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยทั่วไปมีความรู้ความเข้าใจการเสียภาษีในส่วนของตนเอง แต่ไม่มีการวางแผนภาษีอย่างเป็นระบบ โดยผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 กล่าวว่า “ผมเสียภาษีแยกกันกับภรรยา โดยผมใช้ ภ.ง.ด.91 ไปยื่นแบบที่สำนักงานสรรพากร ผมใช้สิทธิหักลดหย่อนตัวเอง บุตร เงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ 3 เปรอร์เซ็นต์ และดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อบ้าน รู้ว่าเบี้ยประกันชีวิตหักลดหย่อนภาษีได้ แต่ผมไม่ทำ เพราะเรา

เป็นครูมีการการคุมครองชีวิตอยู่มากแล้ว เช่น ช.พ.ค. ช.พ.ส. สมาคมมาปณกิจสงเคราะห์ สหกรณ์ ออมทรัพย์ ผมรู้เรื่องการเสียภาษีเฉพาะส่วนของผม นอกนั้นผมก็ไม่ทราบหรอกครับ”

5.2 ประเด็นวิธีเสียภาษี ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษี ความพึงพอใจต่อการ ให้บริการข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพากร และข้อเสนอแนะ

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ประกอบวิชาชีพอิสระ (ทนายความ) ผู้ได้รับการอบรมจากหน่วยงานต้นสังกัด ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี โดยใช้ ภ.ง.ด.90 แยก คำนวณภาษีระหว่างสามปีกรรยา และมีการจัดตั้งนิติบุคคล SMEs เพื่อแตกหน่วยภาษี การเลือกเสีย ภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย ชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ต ภายในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2563 มีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง มีความพึงพอใจต่อการให้ข้อมูล ข่าวสารของกรมสรรพากรในระดับปานกลาง โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2 กล่าวว่า “ผมมีอาชีพ ทนายความ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครั้งปี และสิ้นปี ภาษีสิ้นปี 2562 ผมยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 โดย แยกยื่นกับกรรยา โดยชำระทางอินเทอร์เน็ต ผมมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเพราะเรียน กฎหมายภาษีอากร และโดยอาชีพผมต้องศึกษากฎหมายใหม่ ๆ เป็นประจำ และทางสภาพทนายความ ก็จัดอบรมกฎหมายใหม่ให้อยู่แล้ว ผมอยู่ในวงการกฎหมายก็จะได้รับข้อมูลข่าวสารค่อนข้างเร็ว การที่ลดหย่อนผมใช้สิทธิตามความสมัครใจ คือ เบี้ยประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อบ้าน กองทุน ต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง” และสอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3 “ผมได้รับการอบรมจากธนาคารเป็น ประจำเพื่อสอบใบอนุญาตขายผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของธนาคารที่สามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา ตลอดจนแนะนำลูกค้าเงินฝากธนาคารให้เลือกเสียภาษีดอกเบี้ยเงินฝากตามที่ธนาคาร หัก ณ ที่จ่าย เพื่อประโยชน์ของลูกค้า สำหรับข้อกฎหมายที่ออกใหม่ผมโทรถามกรมสรรพากร ซึ่งให้คำแนะนำที่ดี แต่ก็มีบางครั้งที่เจ้าหน้าที่บางคนตอบคำถามไม่ชัดเจน แต่โดยรวมแล้วผมก็พึง พพอใจครับ ผมคิดว่ามีประชาชนอีกจำนวนมากที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ดีพอในการเสียภาษีจึงปฏิบัติ ไม่ถูกต้อง กรมสรรพากรน่าจะมีแนวทางการทำงานเชิงรุกมากขึ้น” และผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3 “ผมเสียภาษีสิ้นปีโดยใช้แบบ ภ.ง.ด.90 และแยกยื่นกับกรรยา ผมยื่นทางอินเทอร์เน็ต ในเดือน สิงหาคม พ.ศ. 2562 เนื่องจากมีการขยายระยะเวลาการยื่นแบบออกไป เพราะการแพร่ระบาดของ โควิด - 19 ที่บริษัทมีการจัดอบรมให้ตลอด โดยเน้นการทำประกันชีวิต เพื่อลดหย่อนภาษี และหัวข้อ อบรมจะครอบคลุมการวางแผนทางการเงิน การวางแผนภาษีด้วย คนขายประกันทุกคน ผมคิดว่ามี ความรู้เรื่องนี้ดีครับ” และผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5 กล่าวว่า “ขายสินค้าหลายอย่างตามที่เห็น เมื่อก่อน ยังไม่จดทะเบียนห้างหุ้นส่วน สรรพากรมาประเมินเสียภาษีให้ปีละ 2 ครั้ง แต่ช่วงหลังได้จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนเลยจ้างบริษัทบัญชีมาจัดการเรื่องภาษีให้ ส่วนอีกร้านขายของแบบเดียวกัน แต่แยก ออกไปเป็นส่วนตัวให้ลูกสาวดูแล จะไม่เกี่ยวกับห้างหุ้นส่วน เลยได้รับคำแนะนำจากบริษัทบัญชีไป ด้วย ในเรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา”

“มีความรู้มากเนื่องจากบริษัทบัญชีแนะนำการหักค่าใช้จ่าย และหักลดหย่อนต่าง ๆ ตอนนี้ก็ มีหักลดหย่อนประกันชีวิต ดอกเบี้ยซื้อบ้าน และกองทุนต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร และส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนจำกัด” “ไม่ได้สนใจข้อมูล ข่าวสารอะไรจากกรมสรรพากรหรอกครับ และไม่ได้พอใจหรือไม่พอใจอะไรนะ เราทำเองได้อยู่แล้ว” แต่น่าจะมีการให้ข้อมูลข่าวสารให้กับพ่อค้าแม่ค้าในตลาดบ้างนะ เพราะเขาทำเองไม่เป็น”

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีโดยให้เจ้าพนักงานทำให้ภายในเดือนมีนาคมมีอาชีพขายสินค้า และบริการที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ และมีความพึงพอใจต่อการให้ข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพากรในระดับต่ำ มีข้อเสนอแนะให้กรมสรรพากรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีให้กับประชาชน โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6 กล่าวว่า “ชายเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องหนัง และตามที่เราเห็นนี่ละ เสียภาษีปีละ 2 ครั้ง โดยใช้บัตรประชาชนไปให้สรรพากรคิดให้ ถือว่าเสียภาษีไม่มากยอมรับได้ ฉันไม่เข้าไปในหอรอกเรื่องภาษีทำเองไม่จำเป็นต้องให้เจ้าหน้าที่ทำให้ สรรพากรไม่ได้แนะนำอะไรเลย เพียงมาแจ้งให้ไปเสียภาษีตามเวลา เคยมีสรรพากรอำเภอคนเก่าเป็นผู้หญิงบอกว่าจะจัดอบรมให้ความรู้กับทุกคนที่โรงเรียนเพราะพวกเราหลายคนในตลาดยังไม่มีความรู้ ยังเสียภาษีไม่ถูกต้อง แต่เรื่องก็เงียบหายไป จนแก่ย้ายไปแล้วก็ไม่พึงพอใจเท่าไรนะ ในการให้ข้อมูลข่าวสารกับประชาชน ขอเสนอแนะว่าควรให้ความรู้และใกล้ชิดกับผู้เสียภาษีมากขึ้น เจ้าหน้าที่สรรพากรพูดจาดีตอนไปเสียภาษี แต่ถ้าไม่ไปหาเขาตอนเสียภาษีก็ไม่ได้แนะนำหรือประชาสัมพันธ์อะไร อยากให้เขาแนะนำง่าย ๆ ให้เราทำเองได้แค่นั้นพอ” สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7 กล่าวว่า “ผมเสียภาษีทุกปีครับ โดยนำบัตรประชาชนไปให้สรรพากรทำให้ แต่ในปี 2562 ผมไม่ได้ไป เพราะปีนั้นผมรับงานทำป้ายด้วย มีรายได้เยอะ และเขาหักภาษี ผมไว้แล้ว ผมคิดว่ามันจบแล้ว แต่สรรพากรได้เรียกผมให้ไปเสียภาษีเป็นเงินตั้งสี่หมื่นกว่าบาท ผมเลยได้รับผ่อนผันให้เป็นเวลา 3 งวด ผมไม่รู้อะไรเกี่ยวกับการเสียภาษีเลยไม่มีใครบอกผมเลย ผมคิดว่าถูกหักไว้แล้วก็จบ ไม่คิดว่าต้องมาเสียอีก สรรพากรไม่เคยมาให้ข้อมูลมาแนะนำอะไรผมเลย เราคนธรรมดาหากินจากงานรับจ้างจะไปรู้อะไร ผมไม่พอใจหอรอกที่เป็นอย่างนี้ เขาควรมาแนะนำประชาชนให้มีความรู้เพื่อจะได้ทำเองได้ถูกต้อง โดยเฉพาะหลักฐานต่าง ๆ ที่ต้องมี” นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8 ได้กล่าวว่า “ผู้ประกอบการที่มีรายได้เกิน 1,800,000 บาทต่อปี ที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เขาจะมีความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษี ไม่ต้องแนะนำอะไรมาก ส่วนผู้ประกอบการที่ไม่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มจะไม่ค่อยมีความรู้จึงต้องเรียกเขามาซักถามและประเมินภาษีตามที่เห็นสมควร และให้ผู้เสียภาษีลงนามเพื่อยื่นแบบชำระภาษี สำหรับบางคนมีหลักฐานการหักภาษี ณ ที่จ่าย แต่เขาไม่ได้ยื่นแบบชำระภาษีสิ้นปีก็ต้องแจ้งให้มาเสียค่าปรับ” ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9 กล่าวว่า “ผมรับราชการและมีหอพักให้เช่า เสียภาษีปีละ 2 ครั้ง ภาษีสิ้นปีผมนำบัตรประชาชน ไปรับรองเงินเดือน การหักภาษี ณ ที่จ่าย ไปให้สรรพากรที่อำเภอคิดภาษีให้เสียตามที่เขาคิดให้ ก็สะดวกดีครับ ไม่ต้องทำเอง ไม่เคยเห็นการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอะไรเลยครับที่อำเภอก็ไม่มี ถ้าจะมีการอบรมให้ผู้เสียภาษีทำเองให้ถูกต้องก็คงจะดี และควรจัดอบรมวันเสาร์อาทิตย์”

5.3 ประเด็นแนวทางการจัดเก็บภาษีและการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

กรมสรรพากรมีหน่วยสำรวจ และหน่วยจัดเก็บ หน่วยสำรวจจะสำรวจข้อมูลให้หน่วยจัดเก็บไปทำการจัดเก็บภาษีตามที่ได้สำรวจมา โดยมีการกระจายเป้าจากสรรพากรภาคมายังสรรพากรพื้นที่สรรพากรพื้นที่สาขา เพื่อจัดเก็บตามเป้าที่ได้รับ โดยในทางปฏิบัติจะแจ้งกำนันผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมาชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด ส่วนการฝึกอบรมให้เป็นหมุดคณะนั้นสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาไม่สามารถทำได้ เนื่องจากบุคลากรจำกัด ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10 กล่าวว่า “กรมสรรพากรมีหน่วยงานที่เรียกว่าหน่วยสำรวจ หรือหน่วยชี้เป้าจะออกสำรวจและทำ

ข้อมูลย้อนกลับมายังหน่วยจัดเก็บ ให้จัดเก็บภาษีผู้มีรายได้ถึงเกณฑ์ การที่พ่อค้าแม่ค้าหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษี นำบัตรประชาชนไปให้เจ้าหน้าที่สรรพากรคำนวณให้ ไม่ใช่ความหมายของการประเมินโดยเจ้าพนักงาน แต่เป็นการทำเองโดยยื่นแบบรายการด้วยตนเอง เพียงแต่เจ้าพนักงานจะทำหน้าที่คำนวณให้ การประเมินภาษีโดยเจ้าพนักงานเป็นกรณีที่มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการไม่ครบถ้วนหรือไม่ยื่นแบบรายการเจ้าพนักงานจะทำการประเมินเรียกเก็บภาษีให้ถูกต้อง กรมสรรพากรมีการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ คือ www.rd.go.th หรือ call center 1161 ไว้บริการ เราไม่สามารถจัดอบรมให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้อย่างกว้างขวาง เพราะมีบุคลากรน้อย โดยเฉพาะในระดับอำเภอ บางอำเภอมีเจ้าหน้าที่เพียง 1 หรือ 2 คนเท่านั้น บางอำเภอไม่มีเลย จึงขอแนะนำว่าหากต้องการให้สรรพากรจัดอบรมให้รวมตัวกันทำหนังสือขอมาเพื่อทางกรมสรรพากรจะส่งเจ้าหน้าที่ไป อาจเป็นเจ้าหน้าที่จากจังหวัด” และผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8 ได้กล่าวเพิ่มเติมเรื่องดังกล่าวว่า “ในแต่ละภาคจะมีเป้าการสำรวจและเป้าการจัดเก็บภาษีในแต่ละปีจัดเก็บภาษี ภาคก็จะกระจายเป้าหมายจังหวัดและสาขา ทางสาขาจะทำการสำรวจและจัดเก็บภาษีตามเป้าที่ได้รับ ทางสรรพากรพื้นที่สาขาใช้วิธีแจ้งกำนันผู้ใหญ่บ้านประชาสัมพันธ์ การกำหนดระยะเวลายื่นแบบชำระภาษีให้กับผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบและปฏิบัติแต่มีผู้มีหน้าที่เสียภาษีบางรายเข้ามาสอบถามที่สำนักงานด้วยตนเอง สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขามีเจ้าหน้าที่เพียง 3 คนไม่สามารถทำการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีให้กับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบได้ นอกจากคนที่ walk-in เข้ามาสอบถามเองค่ะ”

6. การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

6.1 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปีภาษี 2562 ดังนี้ ใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 ในการชำระภาษีสิ้นปีร้อยละ 47.00 ภ.ง.ด.90 มีการคำนวณภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณระหว่างสามภรรยาร้อยละ 79.87 นำเงินได้ของสามภรรยามารวมกันคำนวณภาษีร้อยละ 8.91 ร้อยละ 28.80 และให้เจ้าพนักงานทำให้อ้อยละ 24.20 นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษีร้อยละ 7.25 ใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจคือ การทำประกันชีวิตสูงสุดร้อยละ 29.07 รองลงมาคือจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อที่อยู่อาศัย และสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพส่วนที่เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือนร้อยละ 17.62 และร้อยละ 16.74 ตามลำดับ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 62.00ส่วนใหญ่เป็นการหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารและหรือดอกเบี้ยหุ้นกู้ร้อยละ 70.93 ชำระภาษีทางอินเทอร์เน็ตร้อยละ 67.81 และยื่นแบบรายการชำระภาษีภายในเดือนมีนาคม 2563 ร้อยละ 52.75 ภายในเดือนสิงหาคม 2563 ร้อยละ 40.50

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี ในปีภาษี 2562 มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =12.18)

เมื่อเรียงลำดับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาออกเป็น 4 ด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเรียงลำดับจาก

ระดับสูงไประดับต่ำดังนี้ 1) ด้านการทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง ($\bar{X}=3.60$) 2) ด้านการเพิ่มค่าใช้จ่าย ($\bar{X}=2.88$) 3) ด้านการเรียกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า ($\bar{X}=2.88$) 4) ด้านการเพิ่มค่าลดหย่อน ($\bar{X}=2.85$) เมื่อพิจารณารายชื่อคำถามความรู้ความเข้าใจด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การหักลดหย่อนค่าฝากครรภ์ การหักลดหย่อนกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และการหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต ตามลำดับ เนื่องจากเหตุผลหลัก การหักลดหย่อนค่าฝากครรภ์เป็นกฎหมายใหม่มีผลบังคับใช้ในปีภาษี 2561 ส่วนกองทุนมีหลายประเภทและมีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดโดยเฉพาะช่วงใกล้เสียภาษีสิ้นปี 2562 กล่าวคือ ในวันที่ 3 ธันวาคม 2562 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่กองทุนรวมเพื่อการออม (Super Saving Fund SSF) แทนกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) และปรับเกณฑ์การใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) ใหม่ จากเดิมได้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของรายได้เป็นลงทุนได้ไม่เกินร้อยละ 30 ของรายได้ แต่เมื่อรวมกับกองทุนอื่น ๆ แล้วต้องลงทุนปีละไม่เกิน 500,000 บาท ทั้งนี้มีผลบังคับตั้งแต่ปีภาษี 2563 เป็นต้นไป สำหรับการประกันชีวิตนั้นมีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นประกันชีวิตแบบออมทรัพย์ ประกันชีวิตแบบบำนาญ ประกันสุขภาพ ฯลฯ การได้รับข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอ และไม่เพียงพอในปัจจุบันทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการหักลดหย่อนเรื่องดังกล่าวในระดับต่ำ เหตุผลประการสำคัญต่อมาคือเทคนิคในการเขียนกฎหมายการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะปรากฏในหัวข้อการหักลดหย่อน ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 47 และการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากรมาตรา 42 นอกจากนี้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 3 ให้อำนาจฝ่ายบริหารตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อลดอัตราหรือยกเว้นภาษี มาตรา 4 และมาตรา 42(17) ให้อำนาจฝ่ายบริหารออกกฎกระทรวงเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้ กล่าวคือไม่ต้องนำเงินได้นั้นมาคำนวณภาษี แต่การยกเว้นภาษี ตามพระราชกฤษฎีกาและกฎกระทรวงบางรายการในทางปฏิบัติจะกระทำได้ 2 ลักษณะคือ 1) หักออกจากเงินได้พึงประเมินก่อนหักค่าใช้จ่าย ได้แก่ เงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท ในปีภาษี เงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการและ เงินที่สะสมกองทุนสงเคราะห์ครูโรงเรียนเอกชน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาทในปีภาษี เงินค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงานแต่ไม่เกิน 300,000 บาท (กฎกระทรวงฉบับ 217 พ.ศ. 2542) และ 2) ให้นำไปหักออกจากเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้วจึงมีสภาพไม่แตกต่างอะไรกับการหักลดหย่อน เช่น ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ยกเว้นได้ร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินแต่ไม่เกินปีละ 500,000 บาท (ปี 2562 เป็นปีสุดท้าย) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ยกเว้นร้อยละ 30 แต่เมื่อรวมกับกองทุนอื่นตามกฎหมายกำหนดต้องไม่เกิน 500,000 บาท โครงการซื้อบ้านหลังแรกที่ยกเว้นได้แตกต่างกันไปตามปีที่ซื้อบ้าน ฯลฯ ดังนั้นหากไม่ศึกษาให้ละเอียดอาจมีความเข้าใจผิดในส่วนของเงินได้ที่ได้รับยกเว้นว่าจะปฏิบัติอย่างไร ทำให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนอยู่ในระดับต่ำอันเป็นเหตุผลสนับสนุนประการที่สอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกันตศักดิ์ จุรัตน์ และ วาสนา จรุงศรีโชติกำจร (2560) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตอำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการพัฒนาควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำการจัดอบรมให้

ความรู้แก่ประชาชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันนิตรา ดอนบรรเทา (2560) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและสาเหตุ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในตำบลลานดอกไม้ตก พบว่าปัญหาความรู้ความ เข้าใจ ด้านค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนภาพรวมมีปัญหาระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดได้แก่ การหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต

6.2 การทดสอบสมมติฐาน

จากผลการวิจัยสามารถตอบสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี เป็นเพศชาย ร้อยละ 50.25 และพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผู้มีหน้าที่เสีย ภาษีเพศชาย มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูง มากกว่าเพศ หญิง ทั้งนี้ เนื่องจากในอดีตนั้นกฎหมายกำหนดให้เพศชายที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีหน้าที่เสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาจากเงินได้ของตน และเงินได้พึงประเมินประเภทที่2-8 ของภรรยา ฝ่ายหญิงที่ เป็นภรรยามีสิทธิเลือกเสียภาษีด้วยตนเองได้เพียงเงินได้พึงประเมินประเภทที่1คือเงินได้จากการจ้าง แรงงานของตนเท่านั้น จนกระทั่งได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 18) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่มีภาษี 2555 เป็นต้นไป ให้ทางเลือกในการเสียภาษีโดยให้สามีภรรยาระบบ รายการและเสียภาษีต่างหากจากกันตามส่วนเงินได้ของตน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาเป็นหน้าที่ของผู้ชายมาเป็นเวลานาน เพศชายจึงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับจิตติมา ยิ้มกระยาส (2558) พบว่า เพศชายและสถานภาพสมรสแล้วมีความน่าจะเป็นในการเสียภาษีมากกว่ากรณีอื่น ๆ และเพศชายมัก มีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีกว่าเพศหญิง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ (2560) ที่ค้นพบว่าผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าผู้ได้คะแนนสูงสุด เป็นเพศชาย

สมมติฐานที่ 2 การศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่ จะมีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 61.00 (ตารางที่ 4-1) และการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า ผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า มีความรู้ความ เข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากกว่าผู้มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเนื่องจากผู้ที่มี การศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าย่อมเคยได้ศึกษาเล่าเรียนด้านภาษีอากรหรือรายวิชาที่เกี่ยวข้อง มาแล้วในสถาบันการศึกษา ตลอดจนผู้มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ย่อมมีความสามารถในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อความมั่นคงในชีวิตของตนได้ดีกว่าผู้ที่มี การศึกษาที่ต่ำกว่าอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร สังขเมฆ (2553) ที่พบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลายและระดับปริญญาตรี จะมีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับการเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีวุฒิต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริมา บุรณ์กุล, ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก, และอัจฉรา ชินนิยม พาณิชย์ (2563) ที่พบว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ร้อยละ 66.80 (ตารางที่ 4-1) และสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง มากกว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีสถานภาพสมรสโสด และหม้ายหรือหย่าร้าง เนื่องจากคนที่มีสถานภาพสมรสแล้วและอยู่ด้วยกันมักมีรายได้สูงและมีโอกาสเสียภาษีมากกว่ากลุ่มอื่น (จิตติมา ยิ้มกระยาส, 2558) ย่อมต้องวางแผนการสร้งครอบครัว สร้างอนาคตร่วมกัน เพื่อความมั่นคง จึงต้องเตรียมการวางแผนทางการเงิน อันหมายถึง ต้องเตรียมการในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยจึงมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง

สมมติฐานที่ 4 อาชีพ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ประกอบวิชาชีพอิสระ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงกว่าอาชีพอื่น สำหรับผู้ประกอบการส่วนตัว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการรายย่อยและลูกจ้างบริษัท มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับต่ำ

ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระ มีลักษณะงานที่ยาก ความรับผิดชอบสูงกว่าอาชีพอื่น จึงมักมีรายได้สูงมีสมาคมวิชาชีพคอยควบคุมจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพและให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตตลอดจนการเตรียมการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานอกจากนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระส่วนใหญ่เป็นนักบัญชี และทนายความที่มีหน้าที่งานเกี่ยวข้องกับกฎหมายภาษีอากรโดยตรง จึงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงกว่าอาชีพอื่นอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมา บุรณ์กุล, ธนาศักดิ์ ข่ายกระโทก, และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ (2563) พบว่าผู้มีอาชีพอิสระมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงกว่าผู้มีอาชีพเจ้าของกิจการ พนักงานบริษัท และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายสมร สังขเมฆ (2553) ที่พบว่าผู้ที่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้แก่ ผู้ที่มีอาชีพเจ้าของกิจการหรือค้าขาย

สมมติฐานที่ 5 ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผลการวิจัยพบว่าช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษี

อาการมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจได้การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรจากการอบรมจากส่วนราชการหรือต้นสังกัดจะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงมากกว่าการรับข้อมูลข่าวสารช่องทางอื่น ๆ เนื่องจากการได้รับข้อมูลผ่านการอบรมจากวิทยากรสามารถสื่อความหมายกันได้ดีมากกว่าช่องทางอื่น วิทยากรสามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมได้ดีกว่าวิทยากรและผู้เข้าอบรม สามารถตอบโต้กันได้ ทำให้วิทยากรเข้าใจความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมและวินิจฉัยความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมได้ตรงประเด็นอันสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญ์วิรัตน์ อรรถวิทย์ (2558) ที่พบว่ามาตรการทางภาษีที่ใช้กระตุ้นเศรษฐกิจในเดือนธันวาคม 2558 ประชาชนไม่เข้าใจการใช้สิทธิประโยชน์ในระเบียบและข้อกฎหมายที่ใช้ลดหย่อนภาษี ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าตามกำหนด ใบกำกับภาษีเต็มรูปแบบ ระยะเวลาการใช้สิทธิ เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อต่าง ๆ มีระยะเวลาสั้น

วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันหมายถึงวิธีการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตอนสิ้นปี 2563 อันประกอบด้วยตัวแปรดังนี้แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ การคำนวณภาษีสิ้นปี การเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ โดยผู้เรียนรู้จากช่องทางต่าง ๆ และมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องแล้วยอมแสดงออกหรือปฏิบัติในสิ่งนั้นได้อย่างถูกต้อง ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีก็เช่นเดียวกัน ย่อมเกิดจากการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียน การฝึกอบรม เรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ และหากมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้วย่อมเลือกวิธีเสียภาษีอย่างถูกต้องและประหยัดประหยัด วิธีเสียภาษีจึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังสมมติฐานที่ 6 ถึงสมมติฐานที่ 11

สมมติฐานที่ 6 แบบรายการที่ใช้ยื่นชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลท้าวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษียื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีโดยใช้แบบ ภ.ง.ด. 91 สูงสุดร้อยละ 47 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ได้ยื่นแบบรายการเอง แต่ให้ผู้อื่นดำเนินการให้สูงถึงร้อยละ 24.20 และแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ใช้แบบ ภ.ง.ด. 90 ในการชำระภาษี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่เจ้าพนักงานทำให้ อาจจ้างนักบัญชีหรือให้เจ้าหน้าที่สรรพากรดำเนินการให้ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีที่ใช้ ภ.ง.ด. 90 หมายถึงผู้มีเงินได้ที่มิใช่เงินได้ประเภทที่ 1 เพียงรายการเดียว อาจเป็นผู้มีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และประเภทอื่นรวมด้วย หรือมีเงินได้พึงประเมินเพียงรายการเดียวที่มิใช่เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีโดยใช้แบบ ภ.ง.ด. 90 ส่วนใหญ่เป็นผู้ซึ่งมีความคล่องตัวสูง รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้รวดเร็วและ

เป็นปัจจุบัน จึงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง ส่วนผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ให้เจ้าพนักงานทำให้เพราะไม่สามารถดำเนินการด้วยตัวเองได้เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 7 การใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีใช้สิทธิหักลดหย่อนภาษีตามความสมัครใจโดยการทำประกันชีวิตสูงสุดร้อยละ 29.07 (ตารางที่ 4-6) และเมื่อแบ่งตามจำนวนสิทธิการหักลดหย่อนผู้มีหน้าที่เสียภาษีใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจจำนวน 1 รายการสูงสุดร้อยละ 29.25 ไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจเลยร้อยละ 18.50 และพบว่า จำนวนการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจจำนวนมากขึ้นเท่าไรจะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากขึ้นตามไปด้วย และผู้ที่ไม่ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจเลย จะมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจเป็นไปตามแนวคิดการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเด็นที่ 3 โดยการเพิ่มค่าลดหย่อนที่มีใช้ลดหย่อนตามกฎหมายที่เป็นภาคบังคับที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนย่อมได้สิทธิกันถ้วนหน้า เช่น กองทุนประกันสังคม กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการร้อยละ 3 ของเงินเดือน ฯลฯ หรือสิทธิหักลดหย่อนที่เป็นคุณสมบัติติดตัวผู้เสียภาษี ที่ได้รับสิทธิหักลดหย่อนรายการนั้นอยู่แล้ว โดยไม่ต้องมีการวางแผน เช่น หักลดหย่อนบุตร คู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ เลี้ยงดูบุพการี ฯลฯ ฉะนั้นผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีการใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจจำนวนหลายรายการคือผู้ที่ได้มีการวางแผนการเสียภาษีมาแล้วเป็นอย่างดี จึงมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง

สมมติฐานที่ 8 การคำนวณภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีคำนวณภาษีสิ้นปีโดยแยกคำนวณระหว่างสามีภรรยาร้อยละ 79.87 มีการจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อแยกหน่วยภาษีร้อยละ 7.25 และการคำนวณภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่คำนวณภาษีสิ้นปีแบบแยกคำนวณระหว่างสามีภรรยา มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง ผู้มีหน้าที่เสียภาษี สิ้นปีที่นำเงินได้ของสามีภรรยา มารวมกันคำนวณภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีในระดับต่ำ เนื่องจากคนที่มีคู่สมรสแล้วหากต่างฝ่ายต่างมีเงินได้การนำเงินได้ทั้งสองฝ่ายมารวมกันเพื่อเสียภาษี ปกติแล้วจะทำให้ เงินได้พึงประเมินสูงขึ้น เงินได้สุทธิย่อมสูงตามไปด้วย เมื่อเงินได้สุทธิอันเป็นฐานของภาษีแบบอัตราก้าวหน้าสูง อัตราภาษีย่อมสูงส่งผลให้ต้องเสียภาษีสิ้นปีสูงตามไปด้วย อันเป็นไปตามหลักกฎหมายภาษีอากรที่สอดคล้องกับแนวคิดการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเด็นที่หนึ่งคือการทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษิลดลงโดยการ

แต่ทว่าหน่วยภาษี นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษี มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงกว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ไม่มีการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษี ด้วยเหตุผลความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้คำนวณภาษีลดลงจากการแตกหน่วยภาษี แต่อย่างไรก็ตามในประเด็นการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษีนั้นมีข้อพิจารณาในการวางแผนภาษีอยู่ 3 ด้านได้แก่ 1) การทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง 2) การเพิ่มค่าใช้จ่ายเนื่องจาก นิติบุคคล สามารถนำค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงมาบันทึกเป็นรายจ่ายได้ทั้งหมด รวมทั้งค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินถาวร แต่ต้องมีหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชี ในขณะที่การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีเงินได้พึงประเมินหลายประเภทที่หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาจ่ายได้โดยไม่ต้องมีหลักฐานประกอบ ประการสำคัญต่อมาคือการจัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแตกหน่วยภาษี ต้องมีค่าใช้จ่ายบางประการเพิ่มขึ้น เช่นค่าจดทะเบียน ค่าจ้างทำบัญชี 3) การเลือกอัตราภาษีที่ต่ำกว่า กล่าวคืออัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดร้อยละ 35 ในขณะที่อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล SME กำไรสุทธิไม่เกิน 300,000 ได้รับการยกเว้นภาษี กำไรสุทธิ 300,000-3,000,000 บาท อัตราภาษีร้อยละ 15 กำไรสุทธิเกิน 3,000,000 บาท เสียภาษีร้อยละ 20 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายภาษีอากร ย่อมคิดถึงผลได้ผลเสียเป็นอย่างดีแล้วจึงตัดสินใจแตกหน่วยภาษีวิธีนี้ กล่าวคือผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องคำนวณว่าการตั้งนิติบุคคล SME ต้องประหยัดภาษีได้มากกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งนิติบุคคล

สมมติฐานที่ 9 การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย โดยไม่นำมารวมคำนวณกับเงินได้อื่นตอนสิ้นปี ร้อยละ 62.00 ไม่มีการเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายร้อยละ 38.00 และการเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากโดยปกติผู้มีเงินได้จะต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทมารวมกันเพื่อเสียภาษีสิ้นปี หลังจากนั้นจึงค่อยนำภาษีหัก ณ ที่จ่าย มาหักออกเหลือเท่าใดเป็นเงินที่ต้องชำระเพิ่มหรือขอคืนภาษีแล้วที่กรณีมีเงินได้ไม่ก็รายการที่กฎหมายเปิดช่องให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเลือกวิธีเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย หรือนำมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้ และหากผู้มีหน้าที่เสียภาษีพิจารณาว่าการนำมารวมคำนวณกับเงินได้อื่นตอนสิ้นปีแล้วเสียภาษีมากกว่าก็จะตัดสินใจเลือกวิธีเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายไว้ อันแสดงถึงความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเด็นที่เกี่ยวกับการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายของผู้มีหน้าที่เสียภาษีจึงมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สมมติฐานที่ 10 สถานที่ยื่นแบบรายการเพื่อชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษี ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ตร้อยละ 67.80 (ตารางที่ 4-10) และสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความ

เข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ตมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีทางสำนักงานสรรพากรพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ เนื่องจากผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ตเป็นผู้ที่ใช้สื่อออนไลน์ได้ ย่อมมีความสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ได้ง่ายและรวดเร็วกว่าผู้ใช้สื่อออนไลน์ไม่เป็นหรือไม่คล่องเนื่องจากการแสวงหาความรู้ในปัจจุบัน และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของส่วนราชการ รวมทั้งกรมสรรพากร จะนำเสนอผ่านทางระบบออนไลน์เป็นส่วนใหญ่จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูง อันสอดคล้องกับงานวิจัยของฟ้ารพีพร ฟ้าวิชญกุล (2562) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ การรับรู้ว่ามีประโยชน์ ด้านประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง รองลงมาคือประหยัดเวลา อันเป็นการรับรู้ประโยชน์ในมิติของการเงินส่วนบุคคล เช่นเดียวกันกับการมีความรู้ความเข้าใจการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เป็นความรู้อันเป็นประโยชน์ในมิติของการเงินส่วนบุคคลเช่นกัน

สมมติฐานที่ 11 ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลการวิจัยพบว่าระยะเวลาชำระภาษีสิ้นปี 2562 มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ชำระภาษีสิ้นปีภายในเดือนสิงหาคม 2563 มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงเนื่องจากใน ปีภาษี 2562 รัฐบาลได้มีมาตรการช่วยเหลือประชาชน เนื่องจากการระบาดของไวรัส โควิด 19 ในส่วนของกรมสรรพากรได้ขยายระยะเวลาการชำระภาษีจากเดิมภายในเดือนมีนาคม 2563 เป็นภายในเดือนสิงหาคม 2563 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ชำระภาษีภายในเดือนสิงหาคม 2563 แสดงว่าติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างดีย่อมมีความรู้ความเข้าใจและใช้ประโยชน์ในเงื่อนไขเวลาชะลอการชำระภาษีได้ถูกต้อง

การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลที่มีความสำคัญในการเสียภาษีอย่างถูกต้องตามกฎหมายและประหยัด ในขณะที่เดียวกันยังเป็นการส่งเสริมการออม การลงทุนระยะยาว ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีแนวทางการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 แนวทางได้แก่ (1) การทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง โดยการแตกหน่วยภาษี และไม่นำเงินได้จากต่างประเทศเข้ามาในปีเดียวกับปีที่มีเงินได้ (2) ใช้จ่ายในการคำนวณภาษีด้วยการเลือกหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาจ่าย หรือหักตามความจำเป็นและสมควร สำหรับเงินได้พึงประเมินบางประเภทที่กฎหมายเปิดช่องไว้ ตลอดจนการพิจารณาตัดสินใจทำสัญญาทางธุรกิจบางประเภทที่มีผลต่อหลักเกณฑ์การหักค่าใช้จ่าย (3) การเพิ่มค่าลดหย่อน และ (4) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า สำหรับเงินได้พึงประเมินบางประเภทที่กฎหมายเปิดช่องให้เลือกเสียภาษีตามที่หักไว้ ที่จ่าย หรือนำไปรวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้ ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงิน

ได้บุคคลธรรมดาที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนในระดับต่ำสุด และยังพบว่า ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับสูงได้แก่ผู้ประกอบการวิชาชีพอิสระ ผู้มีเงินได้พึงประเมินหลายประเภท และได้รับการอบรมด้านภาษีอากรจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือมีสำนักงานบัญชีให้คำแนะนำ บุคคลเหล่านี้จึงมีวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี คือ (1) การใช้แบบรายการชำระภาษีสิ้นปี (2) การคำนวณภาษีสิ้นปี (3) การใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ (4) การเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย (5) สถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี และ (6) ระยะเวลายื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี เป็นไปตามหลักการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ประหยัดในการดำเนินการและเสียภาษีจำนวนลดลงอันถูกต้องตามกฎหมาย ตลอดจนมีการสะสมเงินออมระยะยาว มีการป้องกันความเสี่ยงในชีวิต

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีอาชีพเจ้าของกิจการประเภทค้าขาย และให้บริการขนาดเล็ก อาจมีลูกจ้าง 1-2 คน หรือเจ้าของกิจการเป็นผู้ดำเนินการเองโดยไม่มีลูกจ้างและเสียภาษีสิ้นปีโดยเจ้าพนักงานทำให้ มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ จึงไม่มีการวางแผนภาษีอย่างเป็นระบบ ทั้งที่เจ้าของกิจการเหล่านี้มีรายได้สูง มีศักยภาพในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยการออม การลงทุนระยะยาว เพื่อการมีอิสรภาพทางการเงินในวัยเกษียณ จึงต้องมีการวางแผนตลอดจนลงมือปฏิบัติในขณะที่ยังอยู่ในวัยทำงาน เนื่องจากประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) แต่ในปัจจุบันผู้มีเงินออมเพื่อวัยเกษียณมีเพียงร้อยละ 14 เท่านั้น

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานี มีการยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีโดยใช้ ภ.ง.ด.91 ร้อยละ 47.00 ภ.ง.ด.90 ร้อยละ 28.80 ให้เจ้าพนักงานทำให้อัตราลด 24.20 มีการคำนวณภาษีโดยแยกคำนวณระหว่างสามี-ภรรยา ร้อยละ 79.87 มีการจัดตั้งนิติบุคคลเพื่อแยกหน่วยภาษี ร้อยละ 7.25 ใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจสูงสุดคือทำประกันชีวิต ร้อยละ 29.07 รองลงมาได้แก่สะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพส่วนที่เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน บริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะ ร้อยละ 16.74 และ 16.45 ตามลำดับเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 62 ไม่มีการเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย ร้อยละ 38.00 เงินได้พึงประเมินที่เลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย เป็นดอกเบียเงินฝาก/ดอกเบียหุ้นกู้ ร้อยละ 70.93 เงินปันผล ร้อยละ 20.26

ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 67.81 ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี ที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่ ร้อยละ 32.19 มีการชำระภาษีสิ้นปีภายในเดือนมีนาคม 2563 ร้อยละ 52.75 ชำระภาษีภายในสิ้นเดือนสิงหาคม 2563 ร้อยละ 40.50

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ร้อยละ 27.25 มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 47.25 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง ร้อยละ 25.50 โดยมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 ด้าน เรียงลำดับจากระดับสูงไปต่ำดังนี้ 1) การทำให้เงินได้พึงประเมินลดลง 2) การเพิ่มค่าใช้จ่าย 3) การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า 4) การเพิ่มค่าลดหย่อน และเมื่อพิจารณาข้อคำถามรายข้อพบว่า คำถามที่กลุ่มตัวอย่างไม่ถึงร้อยละ 50 จำนวน 6 ข้อคำถาม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าใช้จ่าย 2 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อคำถามข้อ 7 “เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี มีผู้ตอบถูก ร้อยละ 45.60 ข้อคำถามข้อที่ 10 “เงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2)-(8) เลือกหักค่าใช้จ่ายเป็นเหมาจ่ายหรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรได้ มีผู้ตอบถูก ร้อยละ 34.00

ความรู้ความเข้าใจในการเพิ่มค่าลดหย่อน จำนวน 3 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อคำถามข้อ 12 “ค่าฝากครรภ์จะนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ต่อเมื่อเด็กในครรภ์ต้องคลอดและมีชีวิตอยู่ มีผู้ตอบถูก ร้อยละ 37.70 ข้อคำถามข้อ 13 “เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ต้องเป็นไปตามที่จ่ายจริง

แต่ปีละไม่เกิน 500,000 บาท มีผู้ตอบถูกร้อยละ 48.00 คำถามข้อ 14”สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน LTF 0t.=ภาษีสิ้นปี 2562 เป็นปีสุดท้าย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคลคือ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากร และปัจจัยด้านวิธีเสียภาษีคือแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี การใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ การคำนวณภาษีสิ้นปี การเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่ายสถานที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปี และระยะเวลายื่นแบบชำระภาษีสิ้นปี

1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และมีผู้มีหน้าที่เสียภาษีถึงร้อยละ 24.20 เสียภาษีโดยให้เจ้าพนักงานทำให้

และผลการวิจัยยังพบว่าความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำสุดคือการวางแผนภาษีในด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนที่มีการเขียนไว้ให้นำไปลดหย่อนได้โดยตรงกับกฎหมายเขียนไว้ว่าเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้นแต่มีผลในทางปฏิบัติเหมือนกับการลดหย่อน ทั้งนี้เนื่องจากเทคนิคในการออกกฎหมาย กล่าวคือการหักลดหย่อนเป็นไปตามมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากรอันเป็นกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายนิติบัญญัติ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลา ดังนั้นการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษียกเว้นที่ตรงความต้องการความรวดเร็วจึงไปเขียนไว้ในกฎหมายที่ออกโดยฝ่ายบริหาร ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ที่ออกตามความในประมวลรัษฎากรให้ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แต่ได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับการหักลดหย่อน ซึ่งการยกเว้นภาษีเงินได้โดยทั่วไปคือไม่ต้องนำเงินได้นั้นมาคำนวณภาษี แต่ในบางกรณีมีเงินได้ที่ได้รับยกเว้นในทางปฏิบัติต้องนำไปหักออกจากเงินได้พึงประเมินก่อนหักค่าใช้จ่าย เช่นเงินที่ข้าราชการจ่ายสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามที่จ่ายจริงปีละไม่เกิน 500,000 บาท เงินที่ลูกจ้างจ่ายสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท ในปีภาษี ฯลฯ บางกรณี นำไปหักออกจากเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วจึงมีสภาพเหมือนกับการหักลดหย่อนทุกประการ เช่น เงินที่จ่ายเข้ากองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) ยกเว้นได้ร้อยละ 30 ของเงินได้แต่เมื่อรวมกับกองทุนอื่นที่มีลักษณะเดียวกันแล้วต้องไม่เกินปีละ 500,000 บาท กองทุนรวมเพื่อการออม (SSF) ยกเว้นร้อยละ 30 ของเงินได้ ไม่เกิน 200,000 บาท ฯลฯ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการกฎหมายธุรกิจและการภาษีอากร ราย ตลอดจนรายวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ควรเน้นประเด็นเหล่านี้เป็นพิเศษ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ติดตัวผู้เรียน สามารถติดตามข้อมูลข่าวสารในเรื่องดังกล่าวได้ในอนาคตหลังสำเร็จการศึกษา เนื่องจากค่าลดหย่อน และเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่เปลี่ยนผ่าน แต่ความรู้ความเข้าใจที่ติดตัวผู้เรียนจะทำให้เขาประยุกต์ใช้ได้เมื่อถึงเวลา

ทั้งนี้การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องการออมที่มีความสำคัญต่อความมั่งคั่งของบุคคลและครอบครัว ตลอดจนจนเป็นการสะสมทุนให้ประเทศชาติเมื่อเงินออมของคนในชาติมากพอ ประเทศสามารถนำเงินออมไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้ฐานเงินทุนจากเงินออมของคนในชาติเป็นหลัก จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพในระยะยาว

อนึ่งการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความสำคัญกับผู้หน้าที่เสียภาษีทุกสาขาอาชีพ จึงควรจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักศึกษาทุกสาขาวิชามิใช่เฉพาะนักศึกษาที่เรียนสาขาบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การบัญชีเท่านั้น

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา

1.2.1 ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดอุดรธานีมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอยู่ในระดับปานกลางโดยมีความรู้ความเข้าใจในด้านการเพิ่มค่าลดหย่อนอยู่ในระดับต่ำสุด และพบว่ามีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อจากทั้งหมด 5 ข้อที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตอบถูกไม่ถึงร้อยละ 50 ได้แก่คำถามข้อที่ 12 “ค่าฝากครรภ์จะนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ต่อเมื่อเด็กในครรภ์ต้องคลอดและมีชีวิตรอด.” มีผู้ตอบถูกเพียงร้อยละ 37.70 คำถามข้อ 13 “เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ต้องเป็นไปตามที่จ่ายจริง แต่ปีละไม่เกิน 500,000 บาท มีผู้ตอบถูกร้อยละ 48.00 คำถามข้อ 14 “สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน RMF จะต้องถือกองทุนไว้จนอายุครบ 60 ปี มีผู้ตอบถูกร้อยละ 47.00 จะเห็นว่าการหักลดหย่อนค่าฝากครรภ์ซึ่งเป็นข้อกฎหมายใหม่ที่นำมาใช้สำหรับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2561 มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึง กรมสรรพากรจึงควรทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้เข้าใจข้อกฎหมายที่ออกใหม่อย่างถูกต้อง และครอบคลุมผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกสาขาอาชีพ

1.2.2 ผลการวิจัยพบว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระสัปดาห์เองไม่เป็น ต้องให้เจ้าพนักงานทำให้ถึงร้อยละ 24.20 และพบว่า อาชีพ แบบรายการชำระภาษีสัปดาห์ และช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรมีความสัมพันธ์ กับความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้ประกอบกิจการส่วนตัวประเภทขายสินค้าและให้บริการต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสัปดาห์โดยเจ้าพนักงานทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระดับต่ำ นอกจากนี้ผู้มีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในระดับสูงจะเป็นผู้ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรจากการอบรมจากส่วนราชการหรือหน่วยงานต้นสังกัดตั้งนั้นมหาลัยราชภัฏอุดรธานี ในฐานะมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และมีหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาชุมชนอันเป็นภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมาก ควรจัดทำหลักสูตรระยะสั้นการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้กับผู้ที่สนใจโดยเน้นไปที่

กลุ่มเป้าหมายผู้ประกอบการส่วนตัว ประเภทร้านขายสินค้าและให้บริการ ผู้ที่ยื่นแบบรายการชำระภาษีสิ้นปีด้วยวิธีให้เจ้าพนักงานทำ ให้ เป็นพิเศษ

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเงินส่วนบุคคลมุ่งเน้นการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหลักจึงไม่ครอบคลุมการเงินส่วนบุคคลทุกมิติ จึงควรวิจัยเพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทางการเงินส่วนบุคคลให้ครอบคลุมทุกมิติ

บรรณานุกรม

- กฤษฎา เสกตระกูล. (2553). การวางแผนการเงินส่วนบุคคล : เมื่อประชาชนมั่งคั่งประเทศชาติ
ก็มั่นคง. (2562 ; 12 ธันวาคม) สืบค้นจากwww.set.or.th
- กุสุมา ดำรงชัย และกุหลาบ ปุริสาร. (2561,มกราคม-มิถุนายน). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสีย
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในตำบลทุ่งทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม.
วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8 (1).124-132.
- กันต์กนิษฐ์ จูรัตน์ และ วาสนา จรูญศรีโชติกำจร. (2560). แนวทางการพัฒนาความรู้ความเข้าใจใน
การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก.
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- กฎกระทรวงฉบับที่ 217 (2542) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้น
รัษฎากร. ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 2 ก ลงวันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2542
- จิตติมา ยิ้มกระยารส. (2558) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้.
วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ.
- ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ (2561, มกราคม-เมษายน) .ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี
เงินได้บุคคลธรรมดาตามโครงสร้างภาษีใหม่ปี 2560 ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา.
วารสารวิชาการวิทยาลัยนครราชสีมา,1 (12).205-214.
- ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม. (2561).คำสอนวิชากฎหมายภาษีอากร.กรุงเทพฯ: บริษัทกรุงเทพสยามพับลิซซิ่ง
จำกัด.
- ชัยสิทธิ์ บุญเนตร,นภา วรราชกูร,มยุร บุญยะรัตน์,กานต์ จันท์วิธานุชิต,พงศกร แก้วเหล็ก
และคงเดช กาญจนนันทวงศ์ (2560).การศึกษาแนวทางการจำกัดการใช้สิทธิหักค่าลดหย่อน
ในเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (รายงานวิจัย). สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.
- โชคชัย เดชรอด. (2560) กฎหมายธุรกิจและการภาษีอากร.อุดรธานี: คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ธัญญ์วรัตร อรรถวิทย์.(2558) ปัญหาการใช้สิทธิประโยชน์ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม
มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ.วิทยานิพนธ์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย.(2561). รายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของคนไทย ปี 2559.
ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย .(2562, 12 พฤศจิกายน) สืบค้น
จากwww.bot.or.th
- ธนิดา จิตรน้อมรัตน์ (2559,กรกฎาคม – กันยายน). การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ให้ถูกต้องทำอย่างไร. วารสารสุทธิปริทัศน์,30 (95).14-26.
- บัณฑิต นิมมานนท์. (2551). ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย,เชียงราย
- ปภาวรินทร์ คชหิรัญ.(2557).ศึกษาการเรียนรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใน

- การแยกยื่นรวมภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของคู่สมรสกรณีศึกษา : พนักงานเอกชนที่ทำงานในเขตลุมพินี.สารนิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พระราชบัญญัติ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรพุทธศักราช 2481 และแก้ไขเพิ่มเติม. (2562, 18 ตุลาคม) สืบค้นจาก www.Krisdika.go.th
- พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร(ฉบับที่18).ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนที่ 124ก วันที่ 24 ธันวาคม 2555.
- พิมพ์ลภัส สุขสวัสดิ์ (2560). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของประชาชนในจังหวัดประทุมธานี.(2563,3 เมษายน). สืบค้นจากwestern.ac.th
- ไพจิตร โรจนวานิช, ชุมพร เสนไสย และ สาโรจน์ หลาประคำ (2544). ภาษีสรรพากร: คำอธิบายประมวลรัษฎากร. กรุงเทพฯ : บริษัทสามเจริญพาณิชย์ จำกัด
- ฟ้าร์พินณธ์ ฟ้าภูษิตกุล.(2562). ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการใช้งานระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้มีเงินได้ในเขต อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน.การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ภัทรา นิคมนานนท์. (2543). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- ล้วน สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณวรงค์ จันทระคต และ ดารณี เอื้อชนะจิตร.(2558,เมษายน-กรกฎาคม).วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 3 (3) . 286-293.
- สมาคมนักวางแผนการเงินไทย.(2557).การวางแผนการเงินส่วนบุคคล.(2561,20ธันวาคม) สืบค้นจาก www.tfpa.or.th
- สรรพากรพื้นที่อุดรธานี.(2563).หนังสือที่ กค0728.01 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2563.เรื่องขอความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย.
- สายสมร สังข์เมฆ.(2553).ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในจังหวัดภูเก็ต. (รายงานวิจัย) มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- สิริมา บุรณ์กุล,ธนาศักดิ์ ช่างกระโทก และอัจฉรา ชินนิยมพาณิชย์ (2563).ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี.รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานีวิชาการ,5.252-262.
- สิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์. (2562). การวางแผนภาษีที่ใช้สำหรับผู้สูงอายุ. วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 10.(2).(91-116).
- สมรักษ์ มุกดา. (2553). การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีศึกษาจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต,ภูเก็ต
- สิริรัตน์ พ่วงแสงสุข,รณพร พิทักษ์มวลงน และ ไพสรณ์ สูงสมบัติ. (2561) ความรู้ ความเข้าใจ ในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา .คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร,กรุงเทพ

- สิริวุฒิ ไสยบุญ. (2550). ผลกระทบของนโยบายภาษีอากรต่อการพัฒนาประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภาภรณ์ จุลวัฒน์ทกะ. (2561). ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของ
พนักงานในเครือข่ายกรู๊ป.วารสารวิชาการสถาบันการจัดการแห่งแปซิฟิก
4 (1),69-76
- สุเมธ ศิริคุณโชติ, กำธรสิริชูตวิวงศ์, อติศักดิ์ สีบประดิษฐ์, และดิรัตน์ เจียรนัย. (2561).
ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2537).จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์พร อินแก้ว. (2548). การวางแผนภาษีเกี่ยวกับค่าตอบแทน. การค้นคว้าอิสระปริญญา
บัญชีมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่
- โสภิต ถมมา. (2550). ความรู้และเจตคติของเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายต่อการ
หักและนำส่งภาษีหัก ณ ที่จ่าย.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏราชนครินทร์,ฉะเชิงเทรา.
- อนันทิตรา ดอนบัณฑิต.(2560).ปัญหาและสาเหตุการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในตำบลลาน
ดอกไม้ตัก.การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร,4,614-620
- Bloom, S. B.,et al.(1956).Taxnomy of Education objectives. New York : Devid Mckay
Company.
- Yamame, T. (1967). Statistics: An introductory Analysis. New York: Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
(แบบสอบถาม)

เลขที่.....

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

คำชี้แจง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันเป็นประโยชน์แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ชำระภาษีได้อย่างถูกต้องและประหยัด จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของผลการวิจัย คำตอบของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านทั้งสิ้น

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ขอขอบพระคุณ ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามเพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัยในครั้งนี้ หากท่านต้องการผลการวิจัยโปรดระบุสถานที่ติดต่อกลับ ดังนี้

1 Email..... 2 หมายเลขโทรศัพท์.....

(นายโชคชัย เดชรอด)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย \checkmark ลงใน หรือเติมคำในช่องว่างตามความจริง

1 เพศ

- 1 ชาย
- 2 หญิง

2 อายุปี

3 การศึกษา

- 1 มัธยมศึกษา
- 2 อาชีวศึกษา
- 3 ปริญญาตรี
- 4 สูงกว่าปริญญาตรี

4 สถานภาพสมรส

- 1 โสด
- 2 สมรส
- 3 หม้าย/หย่าร้าง
- 4 แยกกันอยู่

5 อาชีพ

- 1 รับราชการ
- 2 รัฐวิสาหกิจ
- 3 ลูกจ้างบริษัท
- 4 วิชาชีพอิสระ
- 5 ประกอบกิจการส่วนตัว
- 6 อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารด้านภาษีอากรที่เป็นประโยชน์สูงสุดจากช่องทางใด

- 1 โทรทัศน์
- 2 อบรมจากส่วนราชการหรือต้นสังกัด
- 3 แผ่นพับ หรือเอกสารแนะนำของกรมสรรพากร
- 4 อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 วิธีเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความจริงเกี่ยวกับตัวท่านสำหรับวิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562

1 ท่านมีเงินได้พึงประเมินประเภทใด (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

- 1 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 (ค่าจ้าง เงินเดือน โบนัส ฯลฯ)
- 2 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 2 (ค่านายหน้า ค่าธรรมเนียม ฯลฯ)
- 3 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3 (ค่าลิขสิทธิ์ ฯลฯ)
- 4 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4 (ดอกเบี้ยย เงินปันผล ฯลฯ)
- 5 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5 (การให้เช่าทรัพย์สิน)
- 6 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 (ประกอบวิชาชีพอิสระ)
- 7 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7 (รับเหมาที่ต้องจัดหาสัมภาระในส่วนที่สำคัญ)
- 8 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 (การธุรกิจ การพาณิชย์ การอุตสาหกรรม ฯลฯ)

2 แบบรายการที่ใช้ยื่นชำระภาษีปี 2562 (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

- 1 ภ.ง.ด. 93
- 2 ภ.ง.ด. 94
- 3 ภ.ง.ด. 91
- 4 ภ.ง.ด. 90
- 5 เจ้าพนักงานทำให้

(ถ้าเลือกตัวเลือก 5 ให้ข้ามไปตอบข้อ 8 เป็นต้นไป)

3 การคำนวณภาษีสิ้นปี (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

- 1 แยกคำนวณระหว่างสามี - ภรรยา
- 2 นำเงินได้ของสามีและภรรยามารวมกันแล้วคำนวณ
- 3 สามีหรือภรรยาไม่มีเงินได้/โสด
- 4 จัดตั้งนิติบุคคล SME เพื่อแยกหน่วยภาษี

4 ท่านใช้สิทธิหักลดหย่อนรายการใดบ้าง (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

- 1 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน
- 2 กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เกินร้อยละ 3 ของเงินเดือน
- 3 เบี้ยประกันชีวิต รูปแบบต่าง ๆ ตามกฎหมายกำหนด
- 4 ดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัย
- 5 กองทุน RMF
- 6 กองทุน LTF
- 7 กองทุนเงินออมแห่งชาติ (กอช.)
- 8 บริจาคเพื่อการกุศลสาธารณะต่างๆ
- 9 บ้านหลังแรก

5 เงินได้รายการใดบ้างที่ท่านเลือก เสียภาษีโดยการถูกหัก ณ ที่จ่าย

- 1 ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร หรือดอกเบี้ยหุ้นกู้
- 2 เงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
- 3 การรับมรดก
- 4 รับการให้โดยเสน่หา
- 5 อื่น ๆ (ระบุ).....

6 สถานที่ยื่นแบบรายการเพื่อเสียภาษี ปีภาษี 2562

- 1 สำนักงานสรรพากรพื้นที่/สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา
- 2 ยื่นทางอินเทอร์เน็ต
- 3 อื่น ๆ (ระบุ).....

7 ระยะเวลาในการยื่นแบบรายการภาษี 2562

- 1 ภายในมีนาคม 2563
- 2 ภายในสิงหาคม 2563
- 3 หลังสิงหาคม 2563

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามความรู้ความเข้าใจของท่านในแต่ละข้อความ

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
1 การทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษีลดลง		
1.1 เงินได้ทุกประเภท สามัญรยาแยกคำนวณต่างหากจากกันได้		
1.2 การแยกหน่วยภาษีโดยตั้งนิติบุคคล เอส เอ็ม อี ทำให้เสียภาษีสูงสุดคือร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ		
1.3 คนไทยมีเงินได้จากต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทยทุกกรณี		
1.4 เงินได้จาก ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ของบุตรผู้เยาว์ ถือเป็นเงินได้ของบิดา		
1.5 เงินได้สุทธิ หมายถึง เงินได้พึงประเมิน หักค่าใช้จ่าย หักค่าลดหย่อนต่างๆแล้ว		
2 การเพิ่มค่าใช้จ่าย		
2.1 บุคคลธรรมดาได้รับเงินเดือน และค่านายหน้าต้องนำมารวมกันแล้วหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี		
2.2 เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี		
2.3 เงินได้พึงประเมินที่ถือว่าเป็นเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ได้แก่ การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม กฎหมาย บัญชี และประณีตศิลป์		
2.4 เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผลจากห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหักค่าใช้จ่ายไม่ได้		
2.5 เงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2)-(8) เลือกหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาจ่ายหรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรก็ได้		
3 การเพิ่มค่าลดหย่อน		
3.1 บุตรคนที่ 2 เป็นต้นไป ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2561 เป็นต้นไปหักลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาทต่อคนต่อปี		
3.2 ค่าฝากครรภ์จะนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ต่อเมื่อเด็กในครรภ์ต้องคลอดและมีชีวิตรอด		
3.3 เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ต้องเป็นไปตามที่จ่ายจริง แต่ปีละไม่เกิน 500,000 บาท		
3.4 สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน RMF จะต้องถือไว้ จนอายุครบ 60 ปี		
3.5 สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน LTF ใช้ได้ในปีภาษี 2562 เป็นปีสุดท้าย		

4 การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า		
4.1 เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก เลือกเสียภาษีตามที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้		
4.2 เงินได้ค่านายหน้าเลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายโดยไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้		
4.3 เงินปันผลจากบริษัทจำกัดถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 10 โดยไม่ต้องนำมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้		
4.4 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน เลือกเสียภาษีตามวิธีถูกหัก ณ ที่จ่ายก็ได้		
4.5 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562 สูงสุดคือร้อยละ 30 ของเงินได้สุทธิ		

ภาคผนวก ข

(แบบตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อกำหนดกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
IOC)

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.87 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ					คะแนนรวม	IOC
	1	2	3	4	5		
ตอนที่ 2							
1. ท่านมีเงินได้พึงประเมินประเภทใด	1	1	1	1	1	5	1
2. แบบรายการที่ยื่นชำระภาษีปี 2562	1	1	1	1	1	5	1
3. การคำนวณภาษีสิ้นปี	1	1	1	1	1	5	1
4. การใช้สิทธิหักลดหย่อนตามความสมัครใจ	0	1	1	1	1	4	0.8
5. การเลือกเสียภาษีตามถูกหัก ณ ที่จ่าย	-1	1	1	1	1	3	0.6
6. สถานที่ยื่นแบบรายการเพื่อเสียภาษี ปี ภาษี 2562	1	1	1	1	1	5	1
7. ระยะเวลาในการยื่นแบบรายการปีภาษี 2562	1	-1	1	1	1	3	0.6
ตอนที่ 3							
1.การทำให้เงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษีลดลง							
1.1. เงินได้ทุกประเภท สามารถรยายแยก คำนวณต่างหากจากกันได้	1	1	1	1	1	5	1

1.2 การแยกหน่วยภาษีโดยตั้งนิติบุคคล SME ทำให้เสียภาษีสูงสุดคือร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ	1	1	1	1	1	5	1
1.3 คนไทยมีเงินได้จากต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทยทุกกรณี	1	-1	1	1	1	3	0.6
1.4 เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ของบุตรผู้เยาว์ถือเป็นเงินได้ของบิดา	1	1	1	1	1	5	1
1.5 เงินได้สุทธิ คือเงินได้พึงประเมินหักค่าใช้จ่ายและหักลดหย่อน	1	1	1	1	1	5	1
2.การเพิ่มค่าใช้จ่าย							
2.1บุคคลธรรมดาได้รับเงินเดือน และค่านายหน้าต้องนำมารวมกันแล้วหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี	1	1	1	1	1	5	1
2.2 เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 50 แต่ไม่เกิน 100,000บาทต่อปี	1	0	1	1	1	4	0.8
2.3 เงินได้พึงประเมินที่ถือว่าเป็นเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ได้แก่ การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม กฎหมาย บัญชี และประณีตศิลป์	1	1	0	1	1	4	0.8

2.4 เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝากและเงินปันผลจากห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหักค่าใช้จ่ายไม่ได้	1	1	1	1	1	5	1
2.5 เงินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2)-(8) เลือกรหัสค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาจ่ายหรือหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรก็ได้	1	1	1	1	1	5	1
3.การเพิ่มค่าลดหย่อน							
3.1 บุตรคนที่ 2 เป็นต้นไป ที่เกิดตั้งแต่ พ.ศ. 2561 เป็นต้นไปหักลดหย่อนได้คนละ 60,000 บาทต่อคนต่อปี	1	1	1	1	1	5	1
3.2 ค่าฝากครรภ์จะนำมาหักลดหย่อนภาษีได้ต่อเมื่อเด็กในครรภ์ต้องคลอดและมีชีวิตรอด	1	-1	1	1	1	3	0.6
3.3 เบี้ยประกันชีวิตที่นำมาใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้ต้องเป็นไปตามที่จ่ายจริง แต่ปีละไม่เกิน 500,000บาท	1	1	1	0	1	4	0.8
3.4 สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน RMF จะต้องถือไว้ จนอายุครบ 60 ปี	1	1	1	1	0	4	0.8
3.5 สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ซื้อกองทุน LTF ใช้ได้ในปีภาษี 2562 เป็นปีสุดท้าย	1	1	1	1	1	5	1

4.การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า							
4.1 เงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก เลือกเสียภาษีตามที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้	1	1	0	1	1	4	0.8
4.2 เงินได้ค่านายหน้าเลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายโดยไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้	1	0	1	1	1	4	0.8
4.3 เงินปันผลจากบริษัทจำกัดถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 10 โดยไม่ต้องนำมารวมกับเงินได้อื่นเพื่อคำนวณภาษีสิ้นปีก็ได้	1	0	1	1	1	4	0.8
4.4 เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน เลือกเสียภาษีตามวิธีถูกหัก ณ ที่จ่ายก็ได้	1	0	1	1	1	4	0.8
4.5 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2562 สูงสุดคือร้อยละ 30 ของเงินได้สุทธิ	1	1	1	0	1	1	0.8
รวมทุกข้อคำถาม							0.87

ภาคผนวก ค

(แบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ)

ภาคผนวก ง
(รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. นายรังสรรค์ หลวงเมือง นิติกรชำนาญการพิเศษกองกฎหมาย กรมสรรพากร
2. นายสมเกียรติ ไพศาล กรรมการผู้มีอำนาจ บริษัทไพศาลการบัญชี จำกัด กรุงเทพมหานคร
3. รศ.ดร.เจริญ จันทะวงศ์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
4. รศ.ดร.เชมณัฐ ภูกองไชย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
5. ผศ. จินตนา ดั่งแพง สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ภาคผนวก จ

(รายนามผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก และแนวทางการสัมภาษณ์)

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

ชื่อ-สกุล	อาชีพ	ที่อยู่
นายทองปิ่น ศรีเมือง	ขายสินค้าอุปโภคบริโภค	เทศบาลตำบลน้ำโสม อ. น้ำโสม จ. อุตรธานี
นางพูนทรัพย์ สุดตะพรม	ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่อง หนัง	เทศบาลตำบลน้ำโสม อ. น้ำโสม จ. อุตรธานี
นายรังสรรค์ ภายศรี	พนักงานบริษัท	บริษัทไทยประกันชีวิต ถ. เลี้ยว เมือง อ. เมือง จ. อุตรธานี
นายเอกรินทร์ สิทธิโชติ	รับราชการและมีหอพัก	337 หมู่ 8 ต. เพ็ญ อ. เพ็ญ จ. อุตรธานี
นายยิ่งศักดิ์ สิงห์หัดชัย	ทนายความ	สำนักงาน วาย เอ็ส โปรเฟสชั่น นอน ถ. เลี้ยวเมือง หมู่บ้านสิน ชัยธานี อ. เมือง จ. อุตรธานี
นายชัยกร เทศเรียน	ข้าราชการครู	บ้านพักครูโรงเรียนอุตรพิทยานุ กุล อ. เมือง จ.สมุทรสาคร
นายสุวิทย์ มิตรศรี	รับจ้างซ่อมมอเตอร์ไซด์	ร้านเฟรมมอเตอร์ เลขที่ 37/18 ถ. ประชาอุทิศ อ.เมือง จ. อุตรธานี
นายวีรศักดิ์ เขียมจะบก	เจ้าหน้าที่พัฒนาธุรกิจ ธนาคาร กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาเขนทร์ลพลาซา จังหวัดอุตรธานี
นายรังสรรค์ หลวงเมือง	นิติกรชำนาญการพิเศษ กรมสรรพากร	สำนักงานสรรพากรภาค 10 จังหวัดอุตรธานี
นางสาวสุวรรณา วงศ์เพียร ศึกษา	รับราชการตำแหน่งสรรพากร อำเภอบ้านผือ	สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา บ้านผือ ต. บ้านผือ อ. บ้านผือ จ.อุตรธานี

แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก

1. แนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์การสัมภาษณ์

1.1 ขอให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่มีผลได้เสียต่อผู้ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด เพราะจะไม่อ้างอิงรายบุคคลว่าใครให้สัมภาษณ์

1.2 ขออนุญาตสัมภาษณ์และอัดเทป โดยไม่นำเทปไปเผยแพร่ที่ไหนนอกจากผู้วิจัยนำมาเปิดฟังเพื่อสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์

2. ประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

2.1 วิธีเสียภาษีในปีที่ผ่านมาและปีภาษี 2562

2.2 ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 4 วิธี

2.3 ความพึงพอใจต่อการให้บริการข้อมูลข่าวสารของกรมสรรพากร

2.4 ข้อเสนอแนะกรมสรรพากรในการให้บริการประชาชน

3. ประเด็นในการสัมภาษณ์บุคลากรกรมสรรพากร

3.1 แนวทางการจัดเก็บภาษีในแต่ละปี

3.2 การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการเสียภาษีให้กับประชาชน

ภาคผนวก ฉ

(หนังสือขอความอนุเคราะห์)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายโชคชัย เดชรอด

ที่อยู่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ถนนทหาร ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

หน่วยงานที่สังกัด สาขาวิชาการเงิน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประวัติการศึกษา ศศ.ม (สังคมวิทยาการพัฒนา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น

น.บ. (นิติศาสตร์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บธ.บ (การเงินและการธนาคาร) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ประวัติการทำงาน

2530-2531 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชี โรงแรมปาล์มบีช อำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต

2532-2539 นักวิชาการเงินและบัญชี วิทยาลัยครูอุดรธานี

2546-2548 ประธานสาขาวิชาการเงิน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2548-2556 คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการเงิน คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

งานเขียนตำราและเอกสารประกอบการสอน

1. หนังสือการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. ตำราการเงินและการธนาคาร
3. ตำราการเงินธุรกิจ
4. เอกสารคำสอนการจัดการสินเชื่อ
5. เอกสารคำสอนกฎหมายธุรกิจและการภาษีอากร
6. เอกสารประกอบการสอนการภาษีอากรธุรกิจ

งานวิจัย

1. ผู้ร่วมวิจัยเรื่องความพร้อมของผู้ประกอบการในการรับชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เผยแพร่การประชุมวิชาการระดับชาติ เทคโนโลยีภาคใต้วิจัยครั้งที่ 9 หัวข้อ “Social Innovation : นวัตกรรมเพื่อสังคม” วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2562 ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. ผู้ร่วมวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและฝึกอาชีพผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เผยแพร่การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมาครั้งที่ 6

ประจำปี พ.ศ.2562 “สังคมผู้สูงอายุ : โอกาสและความท้าทายของอุดมศึกษา” วันที่ 30 มีนาคม 2562
ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

3. ผู้ร่วมวิจัยเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบ รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เกษตรกรที่ทำบัญชีครัวเรือนกับเกษตรกรที่ไม่ทำบัญชีครัวเรือน เผยแพร่การประชุมวิชาการระดับชาติ เทคโนโลยีภาคใต้
วิจัยครั้งที่ 8 “CREATIVE ECONOMY : เศรษฐกิจสร้างสรรค์” วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2561 ณ
วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.งานวิจัยเรื่อง มูลค่าปัจจุบันสุทธิจากการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของแรงงานไทย
ได้รับทุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีปี 2548 เผยแพร่วารสารวิจัยและพัฒนาวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2549

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี

Personal Income Tax Planning of Taxpayers in Udonthani province

โชคชัย เตชรอด

สาขาวิชาการเงิน คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

พ.ศ. 2563

